

Børnehuset Bøgely

Kvalitetsrapport for dagtilbud 2019

Center for Dagtilbud og Uddannelse

Ishøj Kommune

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	0
1.1. Vision, mål og strategi for dagtilbuddene i Ishøj Kommune	1
1.2. Ishøj Kommunes dagtilbud	2
2. Igangværende initiativer	2
2.1. Implementering af ny styrket pædagogisk læreplan.....	2
2.2. Udvikling af høj kvalitet i Ishøj Kommunes dagtilbud	5
3. Sammenhænge i børnenes liv	7
3.1. Overgang fra hjem til dagtilbud	7
3.2. Skoleforberedende arbejde og overgang fra dagtilbud til sfo og skole	7
3.3. Tematilsyn om skoleforberedende arbejde og overgange	8
4. Dialogprofiler	9
4.1. Førskolebørnenes læring og udvikling	10
4.2. Førskolebørnenes trivsel og sundhed	13
5. Sprogvurderinger	16
5.1. De treåriges kommunikation og sprog	17
6. Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan og kvalitet i dagtilbud	22
6.1. Børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse	22
6.2. Målopfyldelse i arbejdet med de 16 kvalitetsparametre og temaerne i den pædagogiske læreplan	24
6.3. Dagtilbuddenes arbejde med læringsmiljøer, evaluering og dokumentation	26
7. Rammebetingelser	27
7.1. Ressourcetildeling, børnetal og åbningstimer	27
7.2. Frokost til alle vuggestue- og børnehavebørn	28
7.3. Fripladser.....	28
7.4. Støtte- og resourcepædagoger og specialgruppe i dagtilbud	30
7.5. Udsættelse af undervisningspligten	31
8. Personaleforhold	32
8.1. Sammensætning af personale	32
8.2. Personalets efteruddannelse	34
8.3. Sygefravær blandt det pædagogiske personale	35

1. Indledning

Formålet med kvalitetsrapporten for Ishøj Kommunes dagtilbud er at give information om en række væsentlige forhold i dagtilbuddenes virke og udvikling, samt at fungere som baggrund for dialog om status og udvikling i kommunens dagtilbud.

Ifølge Dagtilbudsloven skal Byrådet sikre, at udviklingen på dagtilbudsområdet drøftes politisk mindst hvert andet år med udgangspunkt i, hvordan kommunens rammer for dagtilbud og eventuelle prioriterede indsatser for området bidrager til, at dagtilbuddene kan opfylde de krav, der følger af lovens afsnit. Drøftelsen sker i forbindelse med behandlingen af kvalitetsrapporten, som udarbejdes hvert andet år.

Kvalitetsrapporten samler den dokumentation, der ifølge Dagtilbudsloven og tilknyttede love og bestemmelser skal tilgå Byrådet. Kvalitetsrapporten udgør endvidere en af grundbestanddelene i det kommunale tilsyn.

Udgangspunktet for dagtilbuddenes virke er bl.a. Dagtilbudsloven, Ishøj Kommunes Børne- og Ungepolitik, Ishøj Kommunes strategi for dagtilbudsområdet og kommunalt besluttede indsatsområder. Kommunale indsatsområder bliver blandt andet besluttet i forbindelse med vedtagelse af budgettet og som udmøntning af strategien for dagtilbudsområdet.

1.1. Vision, mål og strategi for dagtilbuddene i Ishøj Kommune

Visionen for Ishøj Kommunes dagtilbud er, at:

»**Børn og unge sejrer i eget liv og når deres fulde potentiale**«

Ishøj Kommunes Børne- og Ungepolitik

Ishøj Kommunes dagtilbud arbejder målrettet og systematisk med kvalitet i dagtilbud. Det gør vi, fordi vi ved, at dagtilbud af høj kvalitet har en væsentlig betydning for, hvordan børn klarer sig senere i livet. Forskning viser nemlig, at børn, der har gået i et dagtilbud af høj kvalitet, klarer sig bedre i skolen, har færre adfærdsproblemer og generelt trives bedre.

I dagtilbudsloven er det angivet, at kommunerne skal fastsætte rammer for dagtilbuddene, der bidrager til, at dagtilbuddene kan efterleve lovens krav, som de bl.a. stå skrevet i den pædagogiske læreplan og det nationale pædagogiske grundlag. Ishøj Kommunes strategi på dagtilbudsområdet udgør den fælles ramme for dagtilbuddene i Ishøj Kommune. Med udgangspunkt heri udarbejder hvert enkelt dagtilbud deres pædagogiske læreplan og tilrettelægger en målrettet pædagogisk praksis.

Ishøj Kommunes strategi for dagtilbudsområdet beskriver fælles overordnede mål for dagtilbuddene i Ishøj Kommune. De overordnede mål tager udgangspunkt i Dagtilbudslovens formålsparagraf, det nationale pædagogiske grundlag og Ishøj Kommunes vision for arbejdet med børn og unge (Børne- og Ungepolitikken).

BØRN SKAL VÆRE, BØRN SKAL LÆRE, BØRN SKAL LEGE, BØRN SKAL GØRE, OG BØRN SKAL HØRE TIL

Børnesynet i Ishøj Kommunes dagtilbud tager udgangspunkt i, at det at være barn har en værdi i sig selv. Derfor værner vi om børns ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo, således at alle børn får lige muligheder for at nå deres fulde potentiale. Vi har fokus på at drage omsorg, stimulere og udfordre børnene for at understøtte deres udvikling, læring, trivsel og dannelse. Derfor er det vores mål, at:

- alle børn oplever et omsorgsfuldt og trygt udviklingsmiljø
- alle børn deltager i stimulerende læringsmiljøer
- alle børn og forældre oplever sammenhængende overgange
- alle børn udvikler legeevne, motivation for læring og tiltro til egne evner
- alle børn lærer og udvikler sig ud fra deres nærmeste udviklingszone
- alle børn trives og er aktive i meningsfulde fællesskaber
- alle børn inddrages og har medbestemmelse og medansvar
- alle børn mødes af nærværende, kompetente og betydningsfulde voksne
- alle børn oplever og bidrager til, at mangfoldighed er en styrke
- alle forældre inddrages og tager medansvar for deres barns udvikling, læring, trivsel og dannelse

1.2. Ishøj Kommunes dagtilbud

I 2019 er der i Ishøj Kommune ti daginstitutioner samt dagplejen med 18 dagplejere. Alle daginstitutionerne i Ishøj er integrerede 0 – 6-års tilbud, mens dagplejen er for 0 – 3-årige.

2. Igangværende initiativer

2.1. Implementering af ny styrket pædagogisk læreplan

I maj måned 2018 fik Danmark en ny Dagtilbudslov, som bl.a. introducerer et fælles nationalt pædagogisk grundlag og en ny styrket pædagogisk læreplan, som skal udgøre rammen for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i dagtilbuddene. Alle dagtilbud skal senest den 1. juli 2020 have udarbejdet en lokal pædagogisk læreplan.

Dagtilbuddene i Ishøj Kommune er i samarbejde med Center for Dagtilbud og Uddannelse i gang med at udvikle og implementere elementerne i den nye styrkede pædagogiske læreplan, bl.a. ved i fællesskab at udarbejde en skabelon for den pædagogiske læreplan som dagtilbuddene kan tage udgangspunkt i. Udover det nationale pædagogiske grundlag og den nationale pædagogiske læreplan¹ knytter udviklings- og implementeringsarbejdet an til Ishøj Kommunes strategi for dagtilbudsområdet samt 16 kvalitetsparametre, som er udarbejdet med udgangspunkt i national og international forskning for god kvalitet i dagtilbud. På den måde styrker og forankrer dagtilbuddene elementerne i den nye styrkede læreplan med afsæt i fælles kommunale parametre for høj kvalitet i dagtilbud (se afsnit 2.2.). Dagtilbuddenes pædagogiske læreplan vil sammen med strategien for dagtilbudsområdet og de 16 kvalitetsparametre danne rammen om det pædagogiske tilsyn, som Ishøj Kommune, Center for Dagtilbud og Uddannelse, fører, og vil indgå som en del af kvalitetsrapporten.

Kompetenceudvikling

Som del af implementeringen af det nationale pædagogiske grundlag, den pædagogiske læreplan og kvalitetsparametrene er der tilrettelagt et kompetenceudviklingsforløb i samarbejde med Københavns Professionshøjskole for dagtilbudsledere, faglige pædagogiske ledere/afdelingsledere og faglige fyrtårne i kommunens dagtilbud. Endvidere deltager pædagogiske konsulenter fra Center for Dagtilbud og Uddannelse i kompetenceudviklingsforløbet. På den måde får alle dagtilbud et målrettet fagligt kompetenceløft.

¹ Børne- og Social ministeriet 2018, Den styrkede pædagogiske læreplan.

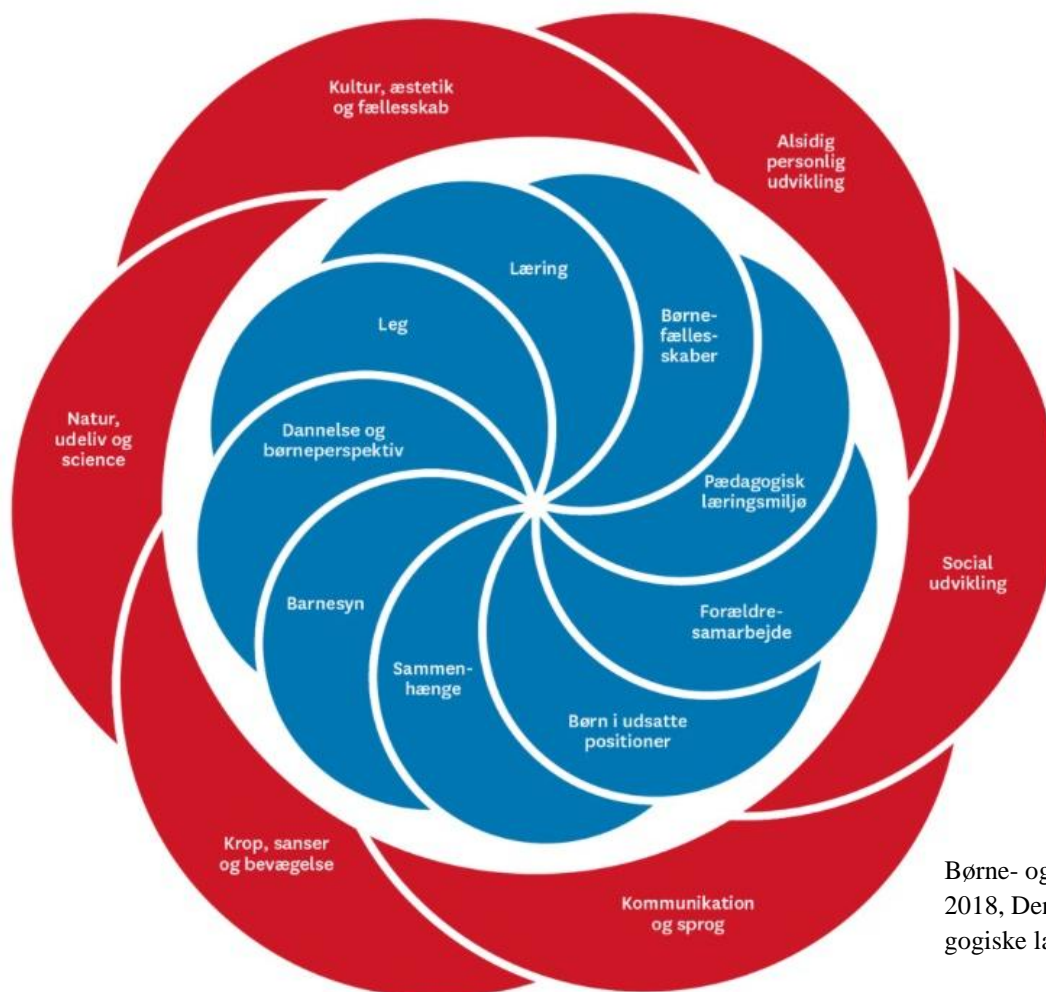
Det nationale pædagogiske grundlag og temaer i den pædagogiske læreplan

Den nye ramme for den styrkede pædagogiske læreplan indeholder et fælles nationalt pædagogisk grundlag, som beskriver en fælles forståelse for og tilgang til, hvordan der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark. Med andre ord bidrager det fælles nationale grundlag til en fælles forståelse af det pædagogiske værdigrundlag i dagtilbuddene og betyder, at man i alle danske dagtilbud skal forholde sig til, hvordan det afspejles i den daglige praksis.

Den nye styrkede læreplan indeholder seks overordnede temaer og to brede læringsmål for hvert tema, som beskriver hvad det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte i forhold til børns læring.

I figur 1 herunder illustreres det pædagogiske grundlag (i midten af figuren) og læreplanstemaerne (den yderste ring i figuren). I figur 2 på næste side vises de seks læreplanstemaer med de tilhørende nationale mål.

**Figur 1. Den styrkede pædagogiske læreplan –
Det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer**

Børne- og Socialministeriet
2018, Den styrkede pædagogiske læreplan.

Figur 2. Den styrkede pædagogiske læreplan Seks læreplanstemaer og tilhørende mål

Alsidig personlig udvikling

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn og kulturel baggrund
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Social udvikling

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse

Kommunikation og sprog

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Krop, sanser og bevægelse

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelses-glæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Natur udeliv og science

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Kultur, æstetik og fællesskab

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I kapitel 4.1. *Førskolebørnenes læring og udvikling* vises dagtilbudspersonalets og forældrenes vurderinger af børnenes udvikling i forhold til de seks læreplanstemaer, mens kapitel 6. *Evaluerings af arbejdet med den pædagogiske læreplan og kvalitet i dagtilbud* viser dagtilbuddenes evaluering af deres arbejde på området.

2.2. Udvikling af høj kvalitet i Ishøj Kommunes dagtilbud

Forskning viser, at dagtilbud af høj kvalitet har en væsentlig betydning for, hvordan børn klarer sig senere i livet, og effekten er særligt stor hos børn i sårbare og udsatte positioner². Derfor har dagtilbudsområdet i Ishøj kommune særligt fokus på udvikling af høj kvalitet i alle vores dagtilbud.

Kvalitet i Ishøj Kommunes dagtilbud defineres som det, der kan ses, og som gør en forskel for børnenes udvikling, læring, trivsel og dannelse. Derfor omhandler kvalitet i Ishøj Kommunes dagtilbud bredt set alle de aspekter af dagtilbuddenes karakteristika, der til enhver tid antages at have betydning for børnenes udvikling på kort og/eller på langt sigt³.

Kvalitetsarbejdet skal skabe de optimale pædagogiske rammer, der kan understøtte børnenes fulde potentiale, så de har de bedste betingelser for at lære, trives, udvikles og dannes. Derfor er det vigtigt at sætte spot på, hvad forskning fortæller om, hvordan dagtilbuddene kan skabe de bedste lege- og læringsmiljøer.

Kvalitet i dagtilbud består både af *strukturelle faktorer* som f.eks. normering, fysiske rammer og personalets uddannelsesniveau, *processuelle faktorer*, der knytter sig til dagtilbuddets pædagogiske praksis og kompetencer samt *resultatfaktorer*, der handler om, hvad børnene får ud af at gå i dagtilbud, og som knytter sig til personlige, sociale og kognitive kompetencer⁴.

Faktorerne er udfoldet i kvalitetsparametre udvalgt på baggrund af viden fra forskning på området, som fortæller noget om, hvilke elementer der har særlig betydning for kvaliteten i dagtilbud. Kvalitetsparametrene er udviklet af dagtilbuddene i Ishøj Kommune understøttet af Center for Dagtilbud og Uddannelse (CDU).

Figur 3 på næste side viser de 16 kvalitetsparametre, man er kommet frem til. Bemærk at de seks resultatfaktorer svarer til de seks læreplanstemaer fra den nye styrkede pædagogiske læreplan.

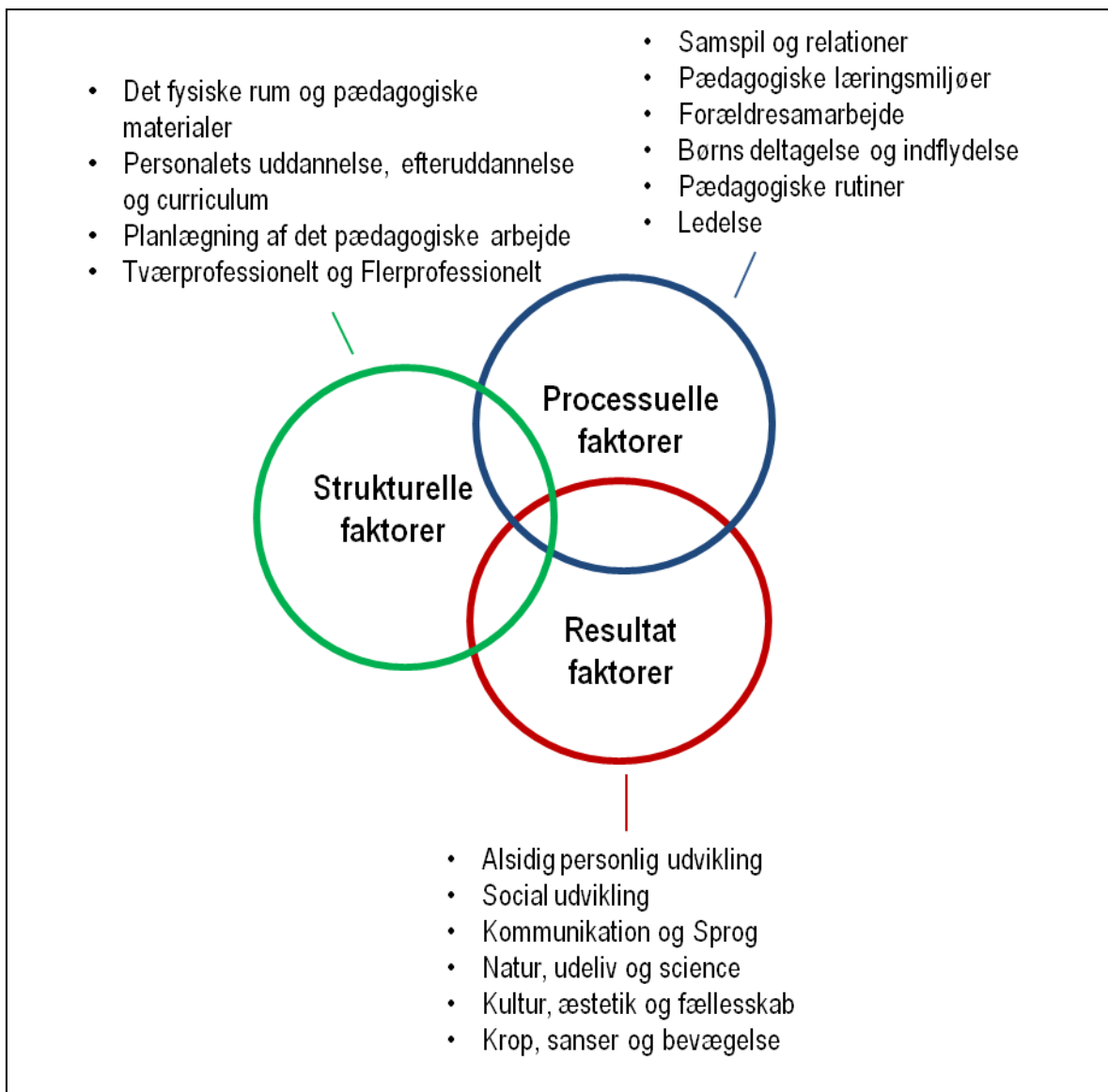
² EPPSE (Effective Pre-school, Primary school and Secondary Education Project). Et engelsk forskningsprojekt der siden 1997 har fulgt over 3000 børn fra dagtilbudsalderen og op gennem uddannelsessystemet.

³ Inspireret af Phillips og Howes 1987

⁴ Danmarks Evalueringsinstitut – EVA (2017). Kvalitet i dagtilbud. Pointer fra forskning

Figur 3. Kvalitetsparametre for 16 områder der har betydning for kvalitet i dagtilbud

3. Sammenhænge i børnenes liv

I arbejdet med børnenes overgang fra hjem til dagtilbud og fra dagtilbud til sfo og skole, arbejdes der i Ishøj Kommune efter politisk vedtagne retningslinjer, som skal sikre, at overgangen er tryk og forudsigelig for barnet, og at vigtig viden viderebringes fra den ene sammenhæng til den anden.

3.1. Overgang fra hjem til dagtilbud

For at sikre at børnene i Ishøj Kommune får den bedst mulige overgang fra hjem til dagtilbud, er der etableret et samarbejde mellem forældre, sundhedsplejen og dagtilbuddene. Med afsæt i Ishøj Kommunes arbejde med kvalitet i dagtilbud, er der udviklet en overgangsmodel og overgangsskema, som hjælper med at skabe en god sammenhæng i børnenes liv, når de skal starte i dagtilbud for første gang. Overgangsmodellen beskriver de aktiviteter, som sundhedsplejen og dagtilbud i Ishøj Kommune skal arbejde med i forbindelse med overgangen fra hjem til dagtilbud. Overgangsskemaet udfyldes i en dialog mellem forældre og sundhedsplejen og skal være med til at sikre, at relevant viden om barnet bringes med ind i den nye sammenhæng.

3.2. Skoleforberedende arbejde og overgang fra dagtilbud til sfo og skole

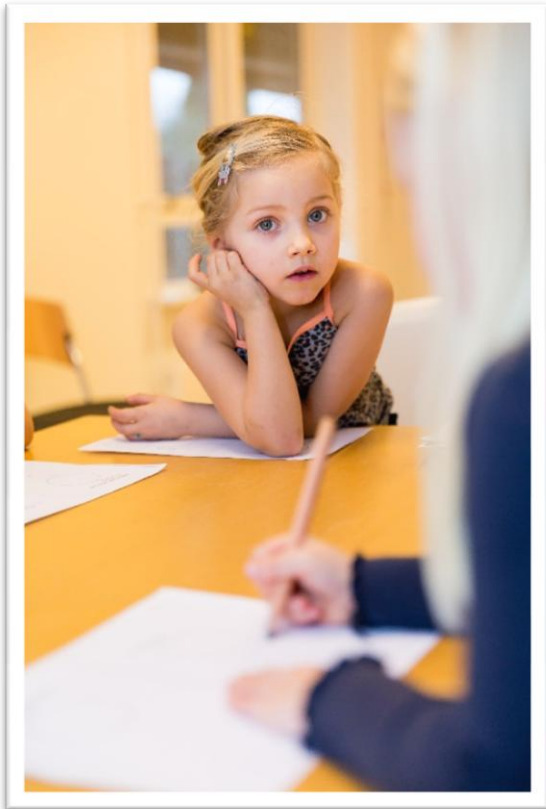
Det skoleforberedende arbejde og arbejdet med at forberede børnene til overgangen mellem dagtilbud og sfo og skole starter et år før børnene begynder i sfo. Med udgangspunkt i de seks læreplans-temaer tilrettelægges dagtilbuddene et målrettet skoleforberedende arbejde, som har til formål at forberede børnene til sfo og skole. Desuden afholdes en række overgangsaktiviteter i samarbejde mellem dagtilbud, sfo og skole, som involverer børn, personale og forældre. Disse er beskrevet i Ishøj Kommunes retningslinjer for børns overgang fra dagtilbud til skole i Ishøj Kommune⁵. Retningslinjer for børns overgang fra dagtilbud til skole i Ishøj Kommune beskriver de aktiviteter, som alle dagtilbud og skoler i Ishøj Kommune skal arbejde med i forbindelse med overgangen. Skole og dagtilbud i et distrikt er velkomne til at supplere med flere tiltag ud over den standard, som retningslinjerne sætter. Formålet med retningslinjerne er at medvirke til, at alle børn, der begynder i kommunens skolefritidsordning (sfo) og børnehaveklasse i Ishøj Kommune, kan forbinde overgangen med tryk, forudsigelighed, nysgerrighed og anerkendelse.

Dagtilbudsloven om sammenhænge i børnenes liv

»Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud. Dagtilbud skal endvidere i samarbejde med forældre og skole sikre børn en god sammenhængende overgang mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole ved at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære« Dagtilbudsloven § 7

”Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst” Dagtilbudsloven § 7

⁵ Retningslinjer for børns overgang fra dagtilbud til skole i Ishøj Kommune, 2015

I forbindelse med det skoleforberedende arbejde og overgangen fra dagtilbud til sfo og skole vurderes barnets udvikling i forhold til de seks læreplanste-maer, samt relationer, trivsel og sundhed. Dette gøres med udgangspunkt i værktøjet Dialog⁶, som bl.a. består af dialogprofiler, som udfyldes af både pæda-goger og forældre forud for forældresamtaler om barnets behov, ressourcer og udvikling. På forældre-samtalen drøftes endvidere, hvordan forældre og pædagoger kan samarbejde om at understøtte barnets læring frem mod sfo og skolestart. På den måde styrkes dialogen mellem forældre og dagtilbud og inddragelsen af forældrene i barnets læring.

I kapitel 4 og 5 gennemgås resultaterne fra de dia-logprofiler, der er lavet i 2019.

3.3. Tematilsyn om skoleforberedende arbejde og overgange

I 2018 og 2019 er der gennemført et tematilsyn med fokus på overgange og skoleforberedende akti-viteter i alle dagtilbud, sfo'er og børnehaveklasser. Baggrunden for tilsynet er Dagtilbudslovens § 3 og § 7 stk. 5 og Folkeskoleloven § 40 stk. 4 og skal ses i sammenhæng med mål beskrevet i budget 2018.

Formålet med tilsynet er:

- at undersøge dagtilbuddenes, sfo'ernes og børnehaveklassernes arbejde med og samarbejde om overgange og skoleforberedende aktiviteter.
- at undersøge i hvilket omfang dagtilbuddene og sfo'erne med deres nuværende arbejde lever op til bestemmelserne i henholdsvis den nye dagtilbudslov og det nye punkt i Folkeskolelovens § 40, stk. 4.
- at der bliver sat mål for det skoleforberedende arbejde og overgange.
- at vurdere de nuværende retningslinjer for arbejdet med overgange mellem dagtilbud og skole med henblik på revidering.

Med udgangspunkt i tilsynet beskriver driftsstederne mål for deres skoleforberedende arbejde og samarbejde om overgange fra dagtilbud til sfo og skole.

Mens den pædagogiske læreplan danner grundlaget for dagtilbuddenes pædagogiske arbejde, anvender sfo'erne og børnehaveklasserne seks kompetencemål. Læreplanens seks temaer og de seks kompetencemål understøtter hinanden. Tabel 1 herunder vises temaerne og kompetencemålene.

---

⁶ Rambøll - Hjernen og Hjertet - Dialog

For at imødegå sammenhænge i børns liv, tilrettelægges med udgangspunkt i tilsynene et fælles kompetenceudviklingsforløb bl.a. med henblik på at styrke den fælles opgave om børnenes overgang mellem dagtilbud, sfo og skole. Endvidere vil retningslinjerne for arbejdet med overgange blive revideret i samarbejde med dagtilbud og skoler. Dette arbejde forventes afsluttet i løbet af 2020.

Tabel 1: De seks læreplanstemaer og de seks kompetencemål

De seks læreplanstemaer Dagtilbud	De seks kompetencemål Sfo og børnehaveklassen
Alsidig personlig udvikling	Matematisk opmærksomhed
Social udvikling	Engagement og fællesskab
Kommunikation og sprog	Sprog
Natur, udeliv og science	Naturfaglige fænomener
Kultur, æstetik og fællesskab	Kreative og musiske udtryksformer
Krop, sanser og bevægelse	Krop og bevægelse

4. Dialogprofiler

I dette kapitel vises dagtilbudspersonalets og forældrenes gennemsnitlige vurderinger af førskolebørnenes læring og udvikling i forhold til de seks læreplanstemaer samt af deres trivsel og sundhed.

Ifølge Ishøj Kommunes retningslinjer skal alle dagtilbud udarbejde dialogprofiler i forbindelse med det skoleforberedende arbejde og overgangen fra dagtilbud til sfo og skole. Dette sker når børnene er 5-6 år gamle. Værktøjet er lavet, så det også kan benyttes til andre formål og mindre børn, hvilket nogle af dagtilbuddene gør brug af. Kapitlet viser kun dialogprofiler udarbejdet for 5 – 6-årige børn i forbindelse med det skoleforberedende arbejde og overgangen fra dagtilbud til sfo og skole, da det kun er her udarbejdelsen af dialogprofiler er obligatorisk.

Tabel 2 på næste side viser antallet af dialogprofiler for 5 – 6-årige, som er udarbejdet i 2019 i de forskellige dagtilbud i kommunen. Som det fremgår af figuren, varierer antallet af dialogprofiler fra dagtilbud til dagtilbud, hvilket der er flere forskellige forklaringer på. Det skyldes bl.a. forskellen i antal kommende skolestartere, samt at det er nyt for noget personale at anvende værktøjet. Derudover er der nogle dagtilbud, som udelukkende laver dialogprofiler for de 5 – 6-årige i august-september, mens andre dagtilbud laver dialogprofiler flere gange om året og med mellemrum laver dialogprofiler på de samme børn for at følge deres udvikling. De fleste af kommunens dagtilbud laver flere dialogprofiler end dem, der bliver lavet sammen med forældrene i forbindelse med det skoleforberedende arbejde. Sidstnævnte forklarer den forskel, der også ses i tabellen, i antallet af dialogprofiler udarbejdet af personale og forældre.

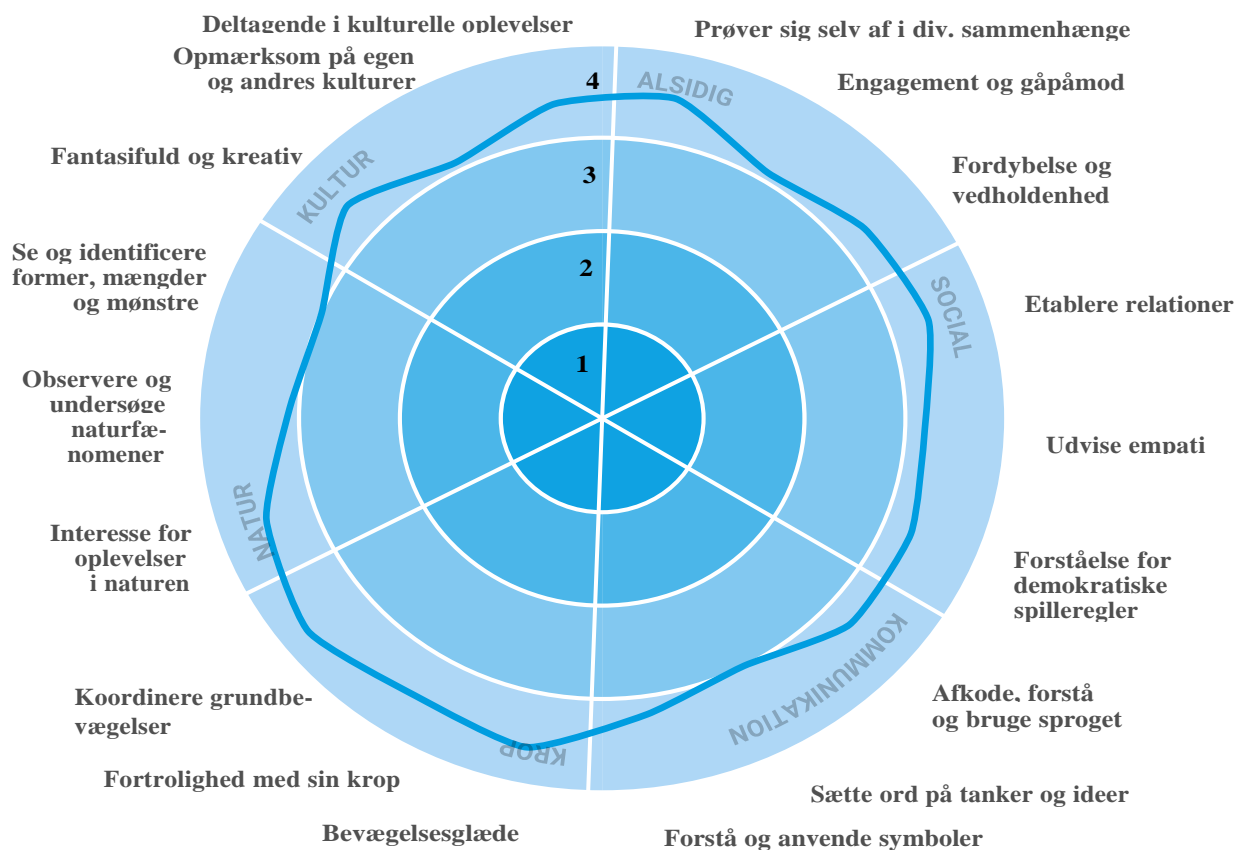
Tabel 2: Antal dialogprofiler for 5 – 6-årige udarbejdet af hhv. personale og forældre

	Personale	Forældre
Børnehuset Bøgely	62	44
Børnehuset Elverhøj	23	23
Børnehuset Troldebo	29	15
Børnehuset Ørnebo	27	24
Femkanten	33	20
Firkløveren	51	47
Piletræet	43	19
Regnbuen	9	8
Trækronerne	31	28
Tvillingehuset	40	35
Ishøj Kommune	348	263

4.1. Førskolebørnenes læring og udvikling

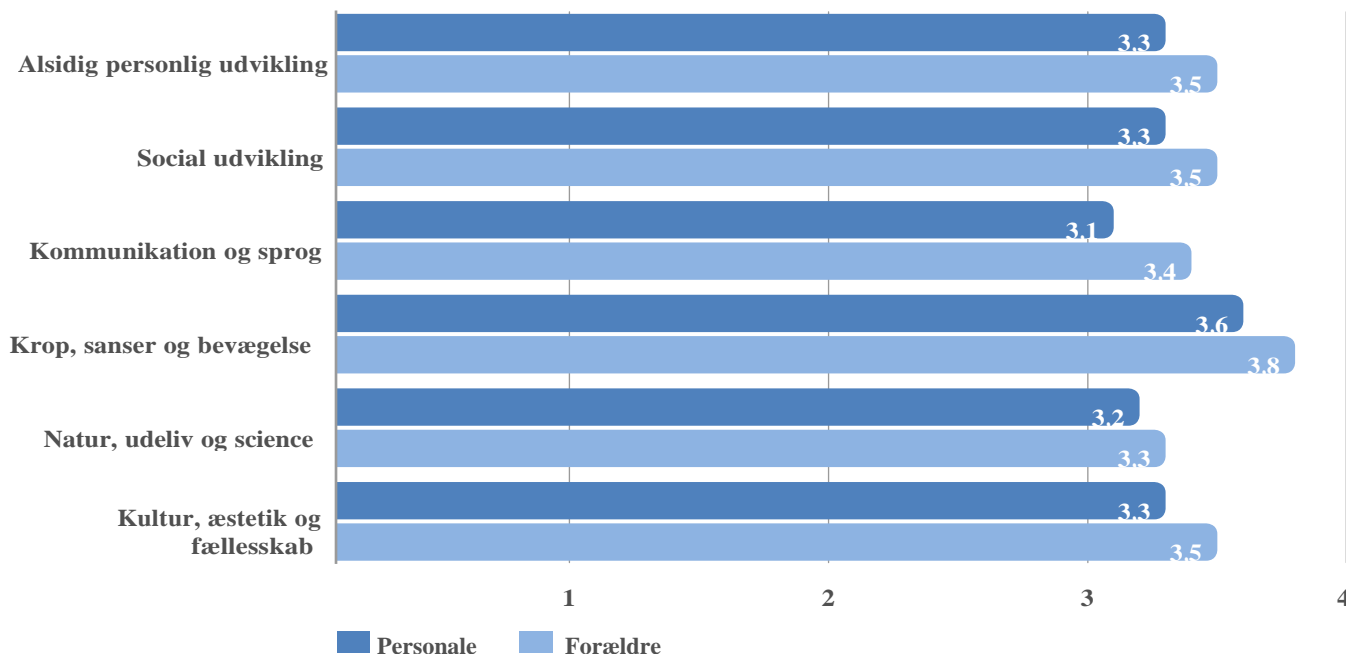
Dette afsnit viser personalets og forældrenes vurderinger af de 5 – 6-årige børnehavebørn i forhold til de seks læreplanstemaer. Figur 4 viser alle de delelementer indenfor de seks læreplanstemaer, der vurderes.

Figur 4: Vurderinger inden for de seks læreplanstemaer, dagtilbudspersonale

Figur 5 viser resultaterne for hhv. personalets og forældrenes vurderinger af børnene i forhold til de seks læreplanstemaer. Resultaterne vises som gennemsnit af de forskellige aspekter inden for hvert læreplanstema. Der er svaret på en skala fra 1 til 4, hvor 1 svarer til "Kan slet ikke", 2 svarer til "Kan med hjælp", 3 svarer til "Kan næsten selv" og 4 svarer til "Kan".

Figur 5: Gennemsnitsscore for de seks læreplanstemaer

Det fremgår af figur 5, at både personale og forældre vurderer, at børnene klarer sig ganske godt. På alle områderne er børnene vurderet til at ligge på mindst 3,1 ud af 4. *Kommunikation og sprog* er det område, hvor børnene i Ishøj Kommunes dagtilbud vurderes at klare sig dårligst iflg. dagtilbudspersonalet (3,1), mens *Natur, udeliv og science* er det område, hvor de vurderes at klare sig dårligst iflg. forældrene (3,2). Børnene scorer højst inden for området *Krop, sanser og bevægelse* både iflg. personalet (3,6) og forældrene (3,8). Det fremgår også, at forældrene generelt vurderer børnenes kompetencer højere, end personalet gør.

Tabel 3 på næste side viser dagtilbudspersonalets vurderinger af børnene ud fra de seks læreplanstemaer fordelt ud på de enkelte dagtilbud.

Tabel 3: Personalets vurderinger af børnene i forhold til de seks læreplanstemaer fordelt ud på de enkelte dagtilbud

	Alsidig personlig udvikling	Social udvikling	Kommunikation og sprog	Krop, sanser og bevægelse	Natur, udeliv og science	Kultur, æstetik og fællesskab
Børnehuset Bøgely	3,2	3,3	3,1	3,7	3,3	3,3
Børnehuset Elverhøj	3,3	3,6	3,5	3,6	3,4	3,7
Børnehuset Troldebo	3,0	2,9	2,7	3,3	2,9	2,8
Børnehuset Ørnebo	3,0	3,0	2,7	3,4	2,9	3,0
Femkanten	3,2	3,2	3,1	3,5	3,3	3,3
Firkløveren	3,3	3,3	3,2	3,7	3,2	3,4
Piletræet	3,3	3,5	3,2	3,7	3,0	3,3
Regnbuen	3,3	3,0	2,5	3,6	2,7	2,8
Trækronerne	3,6	3,6	3,5	3,9	3,7	3,5
Tvillingehuset	3,3	3,2	3,3	3,6	3,0	3,2
Samlet for kommunen	3,3	3,3	3,1	3,6	3,2	3,3

Det fremgår af tabel 3, at dagtilbuddenes vurdering af børnene i forhold til de seks læreplanstemaer varierer lidt dagtilbuddene imellem. Det største spænd mellem dagtilbuddene ses inden for læreplanstemaet *Kommunikation og sprog*, der varierer fra 2,5 til 3,5 og læreplanstemaet *Natur, udeliv og science*, der varierer fra 2,7 til 3,7.

4.2. Førskolebørnenes trivsel og sundhed

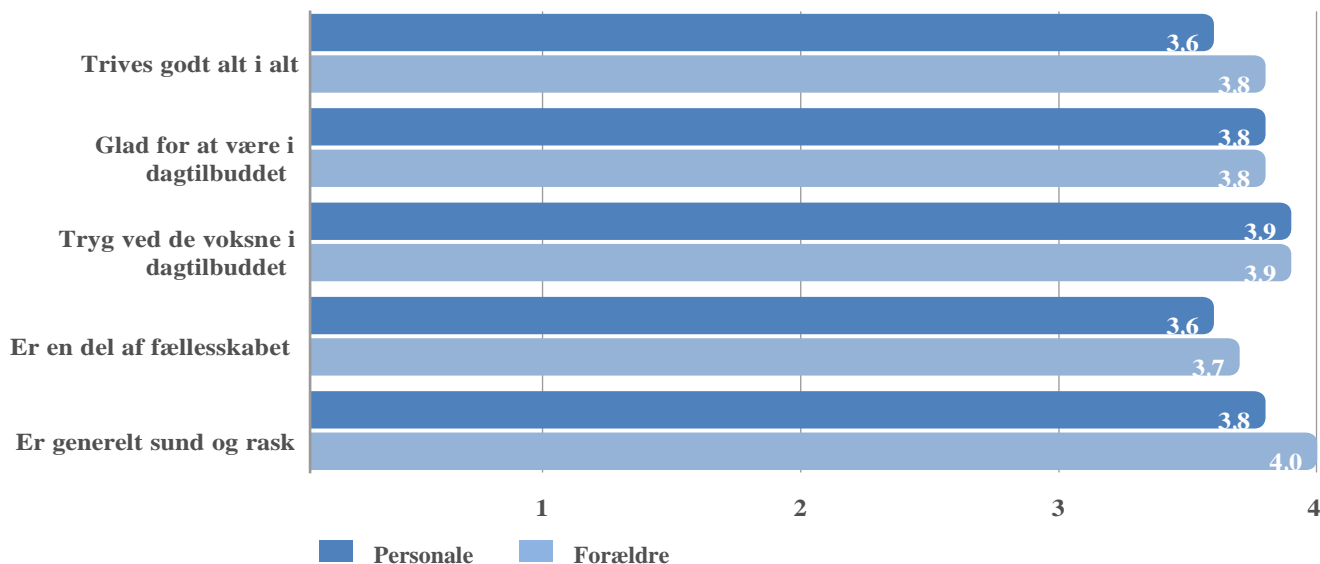
I dette afsnit vises dagtilbudspersonalets og forældrenes vurderinger af de 5 – 6-årige børnehavebørns trivsel og sundhed målt på forskellige parametre.

Figur 6 viser de gennemsnitlige vurderinger af førskolebørnenes trivsel og sundhed foretaget af hhv. dagtilbudspersonale og forældre ved hjælp af dialogprofiler. Der er svaret på en skala fra 1 til 4, hvor 1 svarer til "Slet ikke", 2 svarer til "I ringe grad", 3 svarer til "I nogen grad" og 4 svarer til "I høj grad". Figur 4 viser gennemsnitsvurderingen fra hhv. dagtilbudspersonalet og forældrene.

Figur 6: Gennemsnitsscore for de forskellige aspekter af trivsel og sundhed

Det fremgår af figur 6, at de forskellige aspekter af trivsel og sundhed ligger højt hele vejen igennem, men at der er små variationer fra aspekt til aspekt og alt efter, om det er personalet eller forældrene, der vurderer det. Ved spørgsmålene om, hvor glade børnene er for at være i dagtilbuddene, og hvor trygge de er ved de voksne, vurderer dagtilbudspersonalet og forældrene børnenes trivsel lige højt, mens forældrene vurderer de andre punkter lidt højere end dagtilbudspersonalet gør.

Tabel 4 på næste side viser dagtilbudspersonalets vurderinger af børnenes trivsel og sundhed fordelt ud på de forskellige dagtilbud.

Tabel 4: Tabel 3: Personalets vurderinger af børnenes trivsel og sundhed fordelt ud på de enkelte dagtilbud

	Trives godt alt i alt	Glad for at være i dagtilbuddet	Tryk ved de voksne i dagtilbuddet	Er en del af fællesskabet	Er generelt sund og rask
Børnehuset Bøgely	3,5	3,8	4,0	3,7	3,7
Børnehuset Elverhøj	3,7	3,7	3,9	3,6	4,0
Børnehuset Troldebo	3,6	3,7	3,8	3,3	3,8
Børnehuset Ørnebo	3,4	3,6	3,8	3,5	3,7
Femkanten	3,5	3,8	3,9	3,3	3,8
Firkløveren	3,7	3,9	4,0	3,7	3,9
Piletræet	3,8	3,9	3,9	3,9	3,9
Regnbuen	3,9	3,9	4,0	3,7	4,0
Trækronerne	3,7	3,9	4,0	3,8	4,0
Tvillingehuset	3,6	3,7	3,8	3,6	3,8
Samlet for kommunen	3,6	3,8	3,9	3,6	3,8

Det fremgår af tabel 4, at børnenes trivsel og sundhed vurderes meget høj i alle kommunens dagtilbud, og forskellene dagtilbuddene imellem er marginale. Det område, hvor der er størst variation mellem dagtilbuddenes vurderinger af børnene er, om børnene er en del af fællesskabet, hvor vurderingerne spænder fra 3,3 til 3,9. Det område, hvor dagtilbuddene ligger tættest i vurderingen af børnenes trivsel og sundhed er på spørgsmålet om, hvor trykke børnene er ved de voksne i dagtilbuddet. På dette område ligger alle vurderingerne mellem 3,8 og 4,0, altså højst 0,2 fra den højst mulige score.

De forskelle, vi så i kapitel 4.1. angående, hvordan dagtilbuddene vurderer, at børnene klarer sig i henhold til de seks læreplanstemaer, går således ikke igen, når det drejer sig om børnenes trivsel og sundhed. Børnenes trivsel og sundhed ligger meget højt i alle dagtilbuddene. Kigger man nærmere på tabel 3 og 4, fremgår det endvidere, at der ikke for alle dagtilbud er en sammenhæng mellem, hvor højt/lavt de ligger i vurderingen af de seks læreplanstemaer, og hvor højt/lavt de ligger i vurderingen af børnenes trivsel og sundhed.

5. Sprogvurderinger

Et nuanceret sprog er afgørende for børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Sprog giver børn mulighed for at ytre sig om tanker, følelser, behov og viden om verden. Sprog er adgang til at begrebsliggøre og forstå sig selv, og det er et væsentligt grundlag for, at barnet gradvist kan udvikle refleksionsevne samt kognitive og analytiske kompetencer. Derfor er det vigtigt, at dagtilbuddene i Ishøj Kommune leverer pædagogisk arbejde med kommunikation og sprog af høj kvalitet. Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale. Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Dagtilbuddenes arbejde med kommunikation og sprog tager udgangspunkt i den nationale pædagogiske læreplan og de to pædagogiske mål for arbejdet med kommunikation og sprog:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Arbejdet understøttes endvidere af dagtilbuddenes fælles kvalitetsparametre for sprog og kommunikation. Derudover har alle dagtilbud i Ishøj Kommune tilknyttet en sprogpædagog med særlig ekspertise i arbejdet med tosprogede børns sprogtilegnelse.

Kommunerne har, jf. § 11 i Dagtilbudsloven, ansvar for, at der gennemføres en sprogvurdering af børn, der er optaget i dagtilbud, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver formodning om, at barnet kan have behov for sprogstimulering. For at understøtte arbejdet med sprogstimulering af alle børn, har Børne- og Undervisningsudvalget i Ishøj Kommune besluttet, at alle børn i kommunens dagtilbud sprogvurderes i 3-årsalderen⁷.

Der skal endvidere gennemføres en sprogvurdering af alle børn i 3-årsalderen, der ikke er optaget i dagtilbud. Hvis det på baggrund af sprogvurderingen vurderes, at barnet har behov for sprogstimulering, skal barnet indgå i 30 timers obligatorisk sprogstimulering. Den obligatoriske sprogstimulering foregår i en af kommunens institutioner, og barnets forældre skal deltage i sprogstimuleringen i 6 timer om ugen⁸.

Arbejdet med kommunikation og sprog er en integreret del af dagtilbuddenes forskellige læringsmiljøer, fra børnene begynder i vuggestue til de skal i sfo. Det daglige pædagogiske arbejde med kommunikation og sprog suppleres med særligt tilrettelagte forløb, når der er behov for det, og intensiveres i det skoleforberedende arbejde, som starter året før børnene begynder i sfo.

---

⁷ Børne- og Undervisningsudvalget 21. august 2017

⁸ Børne- og Undervisningsudvalget 18. september 2017

5.1. De treåriges kommunikation og sprog

Dette afsnit viser resultaterne for de sprogvurderinger, der er lavet i Ishøj Kommunes dagtilbud i første halvår af 2019.

I Ishøj Kommune anvendes Rambølls sprogvurderingsmateriale⁹. Med sprogvurderingerne af 3-årige ser personalet på, om børnene er alderssvarende i deres sproglige udvikling på følgende områder:

- Sprogforståelse
- Ordforråd
- Kommunikative strategier
- Rim

Det skal bemærkes, at sprogvurderingens resultater ikke kan sammenlignes med dialogprofilens gennemsnitsscore for læreplanstemaet Sprog og kommunikation¹⁰ som vist i figur 5 på side 11, da metoderne er forskellige, og der tages udgangspunkt i forskellige elementer.

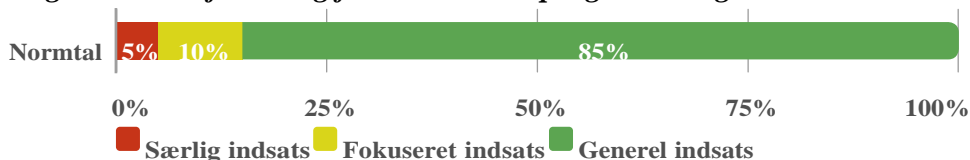
På baggrund af vurderingerne vurderes hvilken sprogstimuleringsindsats børnene har behov for. De forskellige indsatser og normfordelingen er oplistet nedenfor:

Særlig indsats omfatter de af børnene, som vurderes at have behov for en særlig sprogstimulerende indsats. Normtallet er 5 %.

Fokuseret indsats omfatter de af børnene, som vurderes at have behov for en indsats indenfor mindst ét sprogområde. Fælles for børnene er, at de bruger sproget og viser, at de forstår talt sprog, men begge dele kun i et vist omfang. Normtallet er 10 %.

Generel indsats omfatter de børn, som har en alderssvarende sproglig udvikling. Fælles for børnene er, at de bruger et varieret sprog og har en god forståelse for sproget. Normtallet er 85 %.

Figur 7. Normfordeling for indsatser i sprogvurdering

Normfordelingen er skabt på baggrund af et repræsentativt udsnit af 3 – 6-årige *dansksprogede* børn fra ni kommuner i Danmark. Årsagen til at normfordelingen kun er lavet på baggrund af dansksprogede børns resultater er, at der både knytter sig nogle udfordringer til at sprogvurdere tosprogede børn og til at tolke på resultaterne. Sprogvurderingen kan anvendes til både dansksprogede og tosprogede børn, men man skal være opmærksom på, at materialet kun vurderer det tosprogede barns dansksproglige færdigheder. Det tosprogede barn skal dog have et minimum af dansksproglige

⁹ Rambøll – Hjernens og Hjertets – sprog. Digitalt sprogvurderingsværktøj

¹⁰ Dialogprofilen bygger på tre elementer: Kan forstå og bruge sproget situationsuafhængigt, Kan kommunikere med sin omverden og Kan eksperimentere med skriftsproget.

kompetencer, for at barnet kan sprogvurderes. Som tommelfingerregel skal barnet have været i Danmark i mindst 6-12 måneder, før det er meningsfuldt at gennemføre sprogvurderingen.

De tosprogede børn er i den særlige situation, at de lærer to sprog på samme tid. Derfor er deres dansksproglige udvikling gennemsnitligt set ofte langsommere end hos jævnaldrende dansksprogede børn, og det skal man tage højde for i fortolkningen af resultaterne.

Den afgørende indsigt i tosprogede børns sprogdudvikling får man ved at se på barnets sproglige udvikling over tid, hvor en lav score gerne skulle blive højere efter et halvt år. Hvis et barn tidligere har haft behov for *Særlig indsats* og aktuelt har behov for *Fokuseret indsats*, er det et tegn på udvikling. Hvis et barn derimod har behov for samme indsats ved den opfølgende sprogvurdering, er der grund til at se nærmere på barnets sproglige miljø, og det bør vurderes om barnet har behov for at blive udredt for sproglige vanskeligheder.

I og med at normtallet kun er repræsentativt for dansksprogede børn, kan Ishøj Kommunes børnesammensætning hverken genkendes i eller sammenlignes med normtallet. Af denne årsag vil der kun blive vist figurer, som opdeler børnene i forhold til deres sproglige baggrund.

Tabel 5 viser antallet af sprogvurderede 3-årige fordelt på deres sproglige baggrund.

Tabel 5. Antal sprogvurderede 3-årige børn opdelt på sproglig baggrund

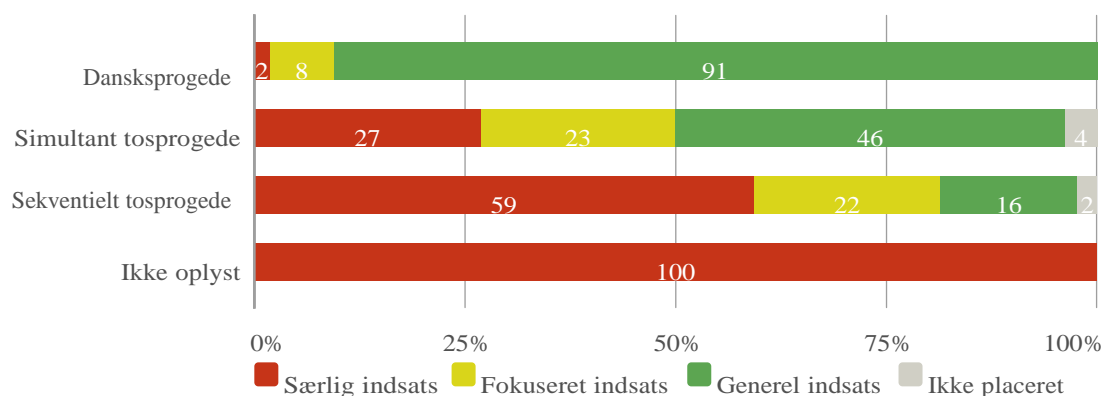
2019		
	Antal	Procent
Dansksprogede	53	32 %
Simultant tosprogede	25	15 %
Sekventielt tosprogede	84	51 %
Ikke oplyst	3	2 %
I alt	165	100 %

Det fremgår af tabel 5, at i alt 65 % af de sprogvurderede 3-årige børn er simultant eller sekventielt tosprogede. Herunder skitseres definitionerne på de forskellige kategorier for sproglig baggrund:

- Dansksprogede: forældrene har kun talt dansk med barnet siden fødslen
- Simultant tosprogede: tosprogede børn som simultant har lært dansk og ét andet sprog derhjemme siden fødslen.
- Sekventielt tosprogede: tosprogede børn, som først møder dansk uden for hjemmet og lærer dansk som deres andetsprog efter at have lært sit modersmål.

Figur 8 på næste side viser de 3-åriges *talesproglige* færdigheder i 2019 opdelt i forhold til børnenes sproglige baggrund.

Figur 8. Talesproglige færdigheder for 3-årige fordelt på indsatsgrupper og sproglig baggrund

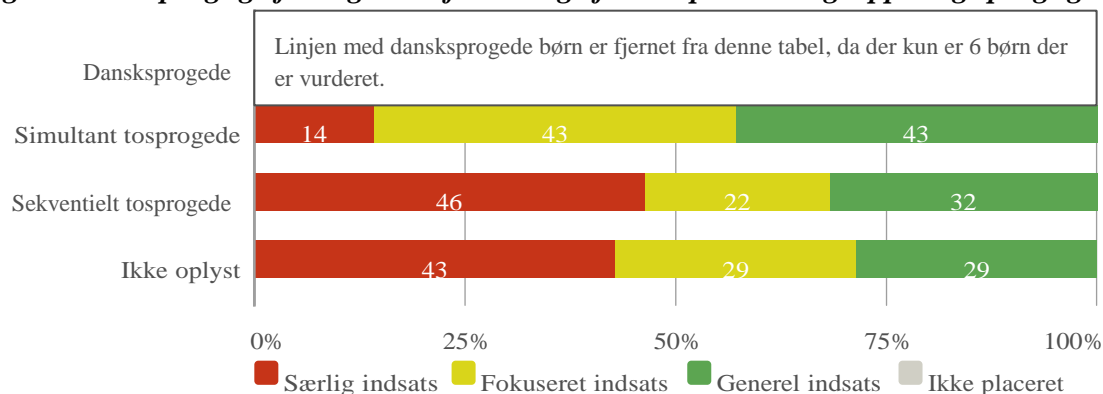

Det fremgår af figuren, at der er meget stor forskel på børnenes sproglige færdigheder, alt efter om de er danksprogede, simultant tosprogede eller sekventielt tosprogede og dermed først har mødt det danske sprog uden for hjemmet. De danksprogede børn i Ishøj Kommune klarer sig bedre end normfordelingen for danksprogede børn i deres talesproglige færdigheder, idet der er flere børn, som skal have generel indsats og færre som skal have særlig og fokuseret indsats. De tosprogede børn klarer sig dårligere end normtallet for danksprogede børn, dette gælder særligt de sekventielt tosprogede. Det har en naturlig forklaring, da tosprogede børn i gennemsnit vil være lidt længere tid om at lære det danske sprog end danksprogede børn. Her er det vigtigt at holde sig for øje, at sprogvurderingen viser barnets danksproglige kompetencer og ikke barnets generelle sproglige kompetencer. Som beskrevet ovenfor, kan testen dog godt give et fingerpej om det tosprogede barns generelle sproglige kompetencer, når man ser på, om der forekommer en udvikling over tid.

Sprogvurderingen af de talesproglige færdigheder for 3-årige dækker over tre forskellige deltest: sprogforståelse, ordforråd og kommunikative strategier. Børn, der af den ene eller anden grund mangler at besvare mindst halvdelen af deltestene, kommer til at stå som *Ikke placeret* i sprogvurderingen.

Alle tosprogede børn i Ishøj Kommune bliver også sprogtestet, når de er 5 år gamle. For sammenlignings skyld vises resultaterne for de 5-åriges *talesproglige færdigheder* i 2019 i figur 9.

Figur 9. Talesproglige færdigheder for 5-årige fordelt på indsatsgrupper og sproglig baggrund

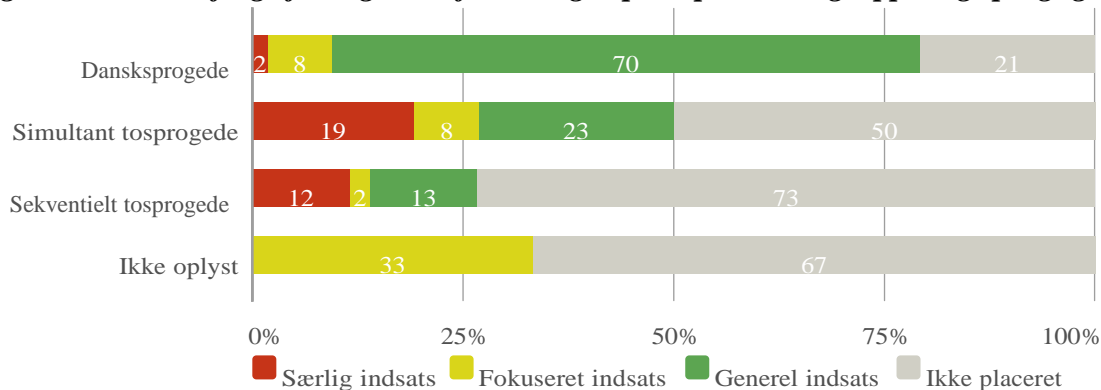

Det fremgår af figuren, at de 5-årige børn klarer sig bedre end de 3-årige i sprogtesten. Andelen af simultant tosprogede 5-årige børn, der skal have en særlig indsats, er halveret i forhold til de

treårige, mens andelen, der skal have fokuseret indsats er næsten fordoblet. For de sekventielt tosprogede er der 13% færre 5-årige, som skal have fokuseret indsats, og 16% flere, som skal have generel indsats, i forhold til de 3-årige.

Figur 10 viser de 3-åriges *før-skriftlige* færdigheder i 2019 opdelt i forhold til børnenes sproglige baggrund.

Figur 10. Før-skriftlige færdigheder for 3-årige opdelt på indsatsgrupper og sproglig baggrund

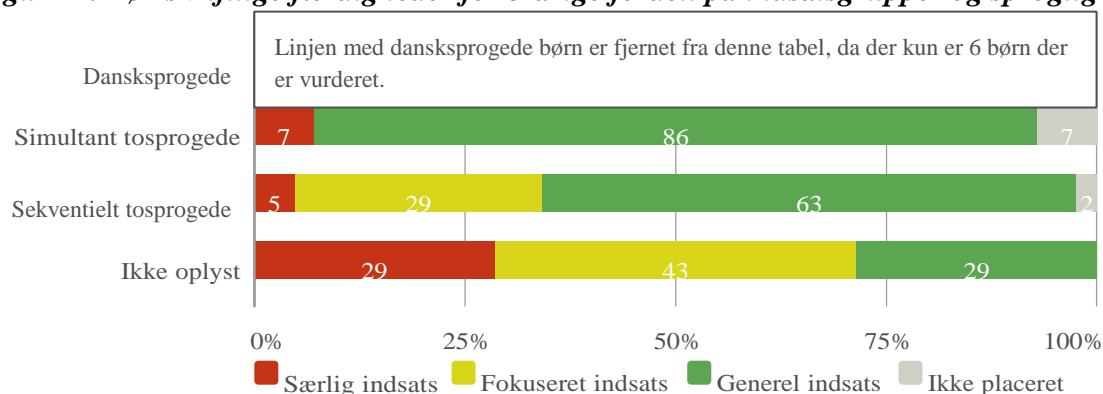
Det fremgår af figur 10, at der også er meget stor forskel på de 3-årige børns før-skriftlige færdigheder alt efter, hvilken sproglig baggrund de har. Ligesom med deres talesproglige færdigheder (figur 8), er der også i de 3-årige børns før-skriftlige færdigheder færre dansksprogede, som skal have særlig og fokuseret indsats end normtallet, men samtidig også færre der skal have generel indsats. Dog er 21% af de dansksprogede børn ikke placerede, så vi ved ikke, hvordan de ville have fordelt sig.

De simultant og sekeventielt tosprogede børn ser ud til at have bedre før-skriftlige færdigheder end talesproglige færdigheder, men der er en stor andel af børnene, som ikke har kunnet placeres, og det er ikke til at sige, hvordan disse ellers ville have klaret sig.

Sprogvurderingen af de 3-årige børns før-skriftlige færdigheder består kun af én deltest, rim. Der er større risiko for at et barn af den ene eller anden grund mangler at besvare mindst halvdelen af deltestene, når der kun er én deltest at besvare. Dette er årsagen til, at der er så mange flere børn, som ikke er placerede i før-skriftlige færdigheder i forhold til taleproglige færdigheder.

For sammenlignings skyld vises resultaterne for de 5-åriges *før-skriftlige* færdigheder i 2019 i figur 11 på næste side.

Figur 11. Før-skriftlige færdigheder for 5-årige fordelt på indsatsgrupper og sproglig baggrund

Det fremgår af figur 11, at de 5-åriges før-skriftlige færdigheder er betydeligt bedre end de 3-åriges. De simultant tosprogede 5-årige børn i Ishøj Kommune klarer sig lige så godt som normfordelingen for dansksprogede. Selvom det ikke er de samme børn, som er sprogvurderet som 3-årige og 5-årige, vidner resultaterne om, at de simultant tosprogede børn blot skal have lidt længere tid, før de mestrer det danske sprog. I forhold til de 3-årige er der næsten tre gange så få, som skal have særlig indsats, ingen som skal have fokuseret indsats og næsten fire gange så mange, som skal have generel indsats. De sekventielt tosprogede 5-årige klarer sig også betydeligt bedre end ditto 3-årige i og med, at der er næsten tre gange så få, som skal have særlig indsats og næsten fem gange så mange, der skal have generel indsats. Der er dog også langt flere, som skal have fokuseret indsats.

Det overordnede billede, som figurerne tegner er, at både simultant og sekventielt tosprogede 3-årige børn klarer sig betydeligt dårligere end landsnormen for dansksprogede børn, særligt i deres talesproglige færdigheder. Dog udligner meget sig, når børnene når 5-årsalderen. Resultaterne bekræfter behovet for en fortsat fokuseret indsats i dagtilbuddene omkring tosprogede børns sprogtilegnelse.

Dagtilbuddenes indsats har stor betydning for den sproglige kompetence, som børnene møder med i skolen. Børn møder skolen med meget forskelligt ordforråd svingende fra 4.000 til 10.000 ord. Forskning fra 2001¹¹ viser, at:

- størrelsen på barnets ordforråd i 16-30-måneders alderen kan forudsige 13-25 % af barnets læsekompetencer 10 år senere
- størstedelen af børn med lavt ordforråd ligger under middel i læsning 10 år efter

Resultaterne af arbejdet med kommunikation og sprog følges løbende. Foruden sprogvurderingen af 3-årige i kommunens dagtilbud, foretages der blandt andet en sprogvurdering i børnehaveklasserne.

¹¹ ”Fart på sproget” – et forskningsprojekt i 2014 om sproglig udvikling hos børn i dagtilbud. Center for Børnesprog.

6. Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan og kvalitet i dagtilbud

Dagtilbudslederne er jf. den nye dagtilbudslov ansvarlige for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet¹². Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål, herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evalueringen skal offentliggøres.

Dagtilbuddene er i fuld gang med implementeringen af elementerne i den nye styrkede pædagogiske læreplan, der skal være implementeret senest 1. juli 2020 jf. Dagtilbudsloven. Arbejdet med den pædagogiske læreplan i 2019 er i indeværende kvalitetsrapport derfor evalueret med udgangspunkt i en forholdsvis simpel spørgeskemaundersøgelse foretaget blandt dagtilbudslederne. Evalueringen af arbejdet med den pædagogiske læreplan er suppleret med en evaluering af dagtilbuddenes arbejde med de 16 kvalitetsparametre.

I spørgeskemaet er der spurgt til dagtilbuddenes vurdering af, hvorvidt deres arbejde med kvalitet i dagtilbud og de pædagogiske læreplaner bidrager til børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse og til deres arbejde med målopfyldelse i forhold til de seks læreplanstemaer og de 16 kvalitetsparametre. Dagtilbuddene er blevet bedt om at vurdere de forskellige punkter på en skala fra 1 til 5, hvor 1 svarer til *"I meget lav grad"*, og 5 svarer til *"I meget høj grad"*. Til sidst er der spurgt til, i hvor stor udstrækning dagtilbuddene er kommet i gang med at arbejde med læringsmiljøer, læring i de daglige rutiner, evalueringskultur og data og dokumentation. I det nedenstående gennemgås mønstre og hovedtendenser i kvalitets- og læreplansarbejdet på tværs af dagtilbuddene.

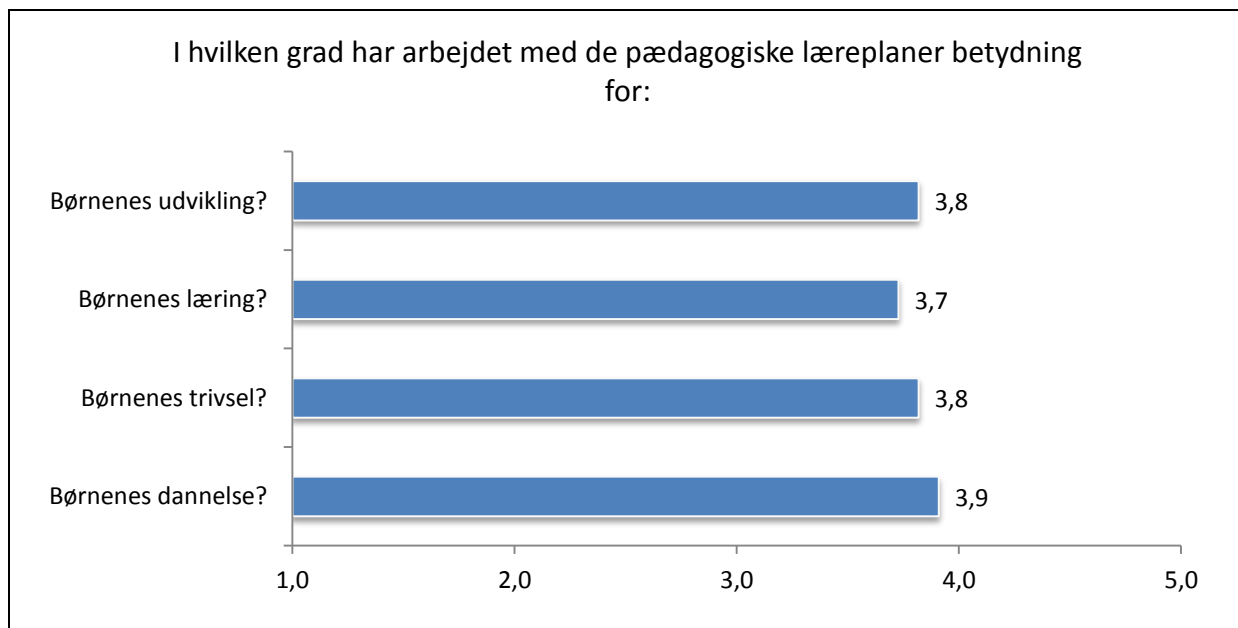
6.1. Børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse

Figur 12 på næste side viser i hvilken grad dagtilbuddene vurderer, at arbejdet med den pædagogiske læreplan har betydning for børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse på en skala fra 1 til 5, hvor 5 repræsenterer den højeste grad af betydning.

---

¹² Dagtilbudsloven § 9 stk. 2

Figur 12. Den pædagogiske læreplans betydning for børnenes udvikling, læring, trivsel og dannelse

Som det fremgår af 12, vurderer dagtilbudslederne, at arbejdet med den pædagogiske læreplan i høj grad både bidrager til at fremme børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse. Alle fire aspekter ligger på knap 4 ud af 5, med kun små variationer aspekterne imellem.

6.2. Målopfyldelse i arbejdet med de 16 kvalitetsparametre og temaerne i den pædagogiske læreplan

Som det er beskrevet i afsnit 2.2., består kvalitet i dagtilbud både af strukturelle faktorer som f.eks. normering, fysiske rammer og personalets uddannelsesniveau, processuelle faktorer, der knytter sig til dagtilbuddets pædagogiske praksis og kompetencer, samt resultatfaktorer, der handler om, hvad børnene får ud af at gå i dagtilbud, og som knytter sig til personlige, sociale og kognitive kompetencer¹³.

I forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen er dagtilbuddene blevet spurgt, i hvilken grad arbejdet med kvalitet i dagtilbud og de pædagogiske læreplaner bidrager til målopfyldelse af resultatfaktorerne/de seks læreplanstemaer (figur 13), og i hvilken grad arbejdet med kvalitet i dagtilbud bidrager til målopfyldelse af de strukturelle og processuelle faktorer (figur 14 og 15).

Figur 13 viser, i hvilken grad dagtilbuddene vurderer, at deres arbejde med kvalitet i dagtilbud og de pædagogiske læreplanstemaer bidrager til målopfyldelse af resultatfaktorerne. Graden af betydning arbejdet har for målopfyldelse vurderes på en skala fra 1 til 5, hvor 5 repræsenterer den højeste grad af betydning.

Figur 13. Arbejdet med kvalitet i dagtilbud og læreplanstemaernes bidrag til målopfyldelse af de seks læreplanstemaer/resultatfaktorerne

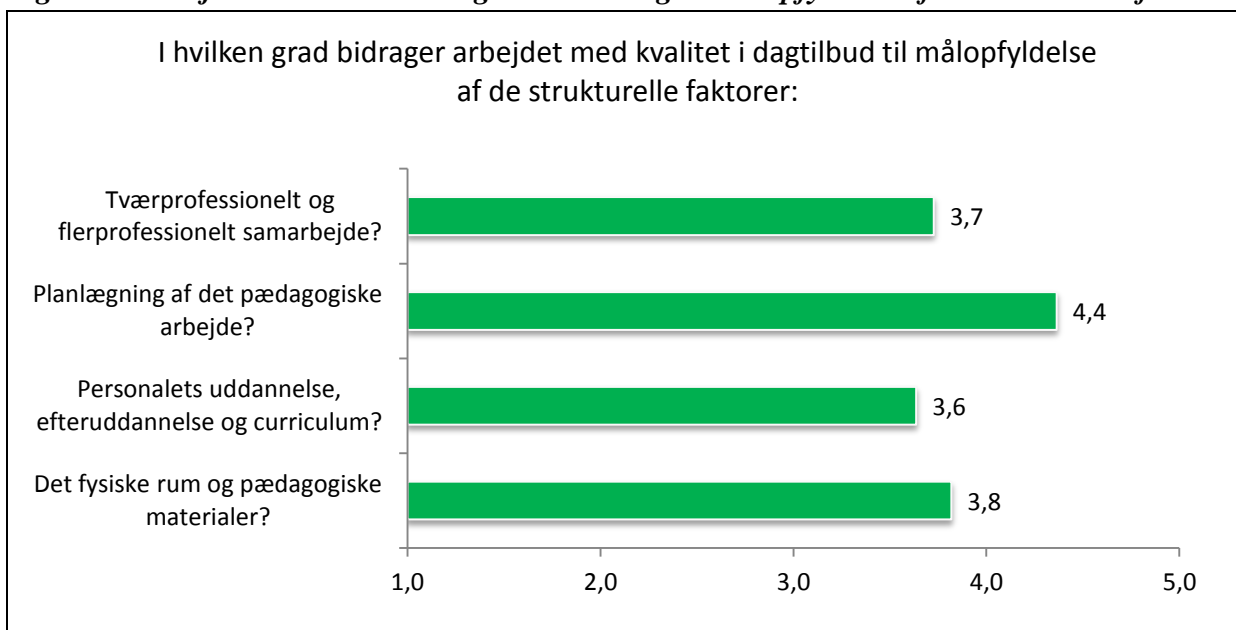
Figuren viser, at dagtilbudslederne vurderer, at arbejdet med kvalitet i dagtilbud og læreplanstemaerne har positiv indflydelse på arbejdet med alle seks læreplanstemaer/resultatfaktorer. Gennemsnittet for arbejdets bidrag til målopfyldelse ligger mellem 3,8 og 4,1 på de forskellige områder. Alsidig personlig udvikling er den resultatfaktor, som vurderes at være mest positivt påvirket af arbejdet, mens kommunikation og sprog samt krop, sanser og bevægelse vurderes til at være mindst påvirket. Det skal dog pointeres, at forskellene er marginale.

¹³ Danmarks Evalueringsinstitut – EVA (2017). Kvalitet i dagtilbud. Pointer fra forskning

Figur 14 viser, i hvilken grad dagtilbuddene vurderer, at deres arbejde med kvalitet i dagtilbud fører til målopfyldelse af de strukturelle faktorer. Graden af betydning arbejdet har for målopfyldelse vurderes på en skala fra 1 til 5, hvor 5 repræsenterer den højeste grad af betydning.

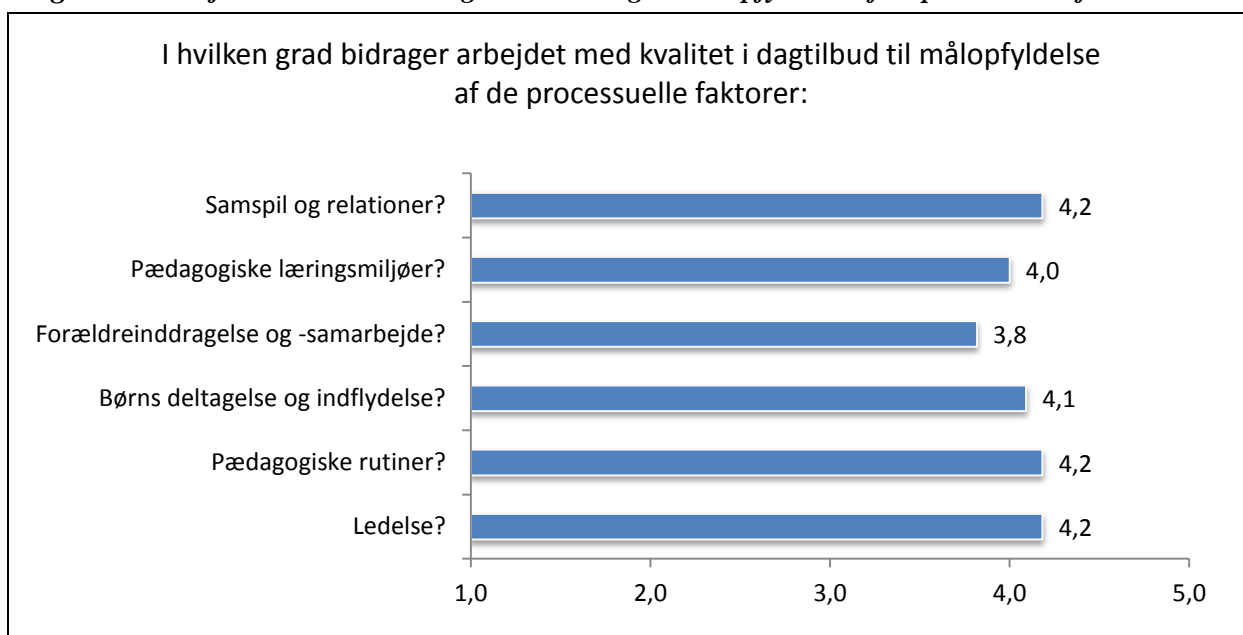
Figur 14. Arbejdet med kvalitet i dagtilbuds bidrag til målopfyldelse af de strukturelle faktorer

Figuren viser, at dagtilbudslederne vurderer, at arbejdet med kvalitet i dagtilbud i meget høj grad bidrager til planlægningen af det pædagogiske arbejde (4,4), mens de andre områder også i stor udstrækning er positivt påvirkede af arbejdet med kvalitet i dagtilbud (varierende fra 3,6 til 3,8).

Figur 15 nedenfor viser i hvilken grad dagtilbudslederne vurderer, at arbejdet med kvalitet i dagtilbud bidrager til målopfyldelse af de processuelle faktorer. Graden af betydning arbejdet har for målopfyldelse vurderes på en skala fra 1 til 5, hvor 5 repræsenterer den højeste grad af betydning.

Figur 15. Arbejdet med kvalitet i dagtilbuds bidrag til målopfyldelse af de processuelle faktorer

Af figuren fremgår det, at også de processuelle faktorer i stor udstrækning er positivt påvirkede af arbejdet med kvalitet i dagtilbud. Kun forældreinddragelse og -samarbejde ligger under 4 (3,8), mens både samspil og relationer, pædagogiske rutiner og ledelse ligger på 4,2.

6.3. Dagtilbuddenes arbejde med læringsmiljøer, evaluering og dokumentation

I spørgeskemaet er dagtilbuddene blevet spurgt, i hvor stor udstrækning de er kommet i gang med at arbejde med læringsmiljøer, læring i de daglige rutiner, evalueringskultur og data og dokumentation. For hvert af punkterne er de blevet bedt om at vælge blandt fem følgende svar:

1. Vi er ikke kommet i gang endnu
2. Vi er kommet i gang men har stadig et stykke vej endnu
3. Vi er godt på vej
4. Vi arbejder meget med det
5. Det er fuldt implementeret

Adspurgt om arbejdet med læringsmiljøer og læring i de daglige rutiner, varierer dagtilbuddenes svar mellem "Vi er kommet i gang men har et stykke vej endnu" over "Vi er godt på vej" og til "Vi arbejder meget med det". Adspurgt om arbejdet med evalueringskultur og data og dokumentation,

varierer svarene mellem *"Vi er ikke kommet i gang endnu"* over *"Vi er kommet i gang men har et stykke vej endnu"* til *"Vi er godt på vej"*.

Udregner man dagtilbuddenes svar til et gennemsnit, ligger arbejdet med læringsmiljøer på 2,9 – altså lige på grænsen mellem *"Vi er kommet i gang men har et stykke vej endnu"* og *"Vi er godt på vej"*. Dagtilbuddenes svar på, i hvor stor udstrækning de er kommet i gang med at arbejde med læring i de daglige rutiner, ligger i gennemsnit på 3,1 – altså er dagtilbuddene i gennemsnit *"godt på vej"*. Både angående dagtilbuddenes evalueringskultur og arbejde med data og dokumentation, ligger deres svar i gennemsnit på 2,2 – altså *"Vi er kommet i gang men har stadig et stykke vej endnu"*.

Som dokumentationsmetoder nævner dagtilbuddene Børneintra, foto, iPad, udstillinger, praksisfortællinger mv., der primært dokumenterer aktiviteten. Endvidere nævnes metoder som VØL-metoden og Smtte-modellen, der bidrager til at dokumentere tegn på børnenes læring. Det vurderes, at der fortsat er behov for et øget fokus på metoder til dokumentation og evaluering af børnenes læring.

7. Rammebetingelser

Kapitel 7 viser en række elementer, som danner rammen om dagtilbuddene i Ishøj Kommune.

7.1. Ressourcetildeling, børnetal og åbningstimer

Ressourcefordelingen til kommunens dagtilbud følger en model, som giver en ligelig og objektiv fordeling af ressourcerne, der tildeles efter princippet *"Pengene følger barnet"*. Specialgruppen i Piletræet og Dagplejen følger deres egen tildelingsstruktur. Ressourcetildelingen bliver hvert år fastlagt i forbindelse med budgettet og kan læses i budgettets detaljerede budgetforudsætninger.

Ressourcefordelingen tager udgangspunkt i det vedtagne budget og den aktuelle børnenormering, som i 2019 er:

- 792 børnehavepladser, inklusiv 12 specialbørnehavepladser
- 457 vuggestuepladser
- 60 dagplejepladser

Børnegrundnormeringen er beregnet som en gennemsnitlig normering for hele budgetåret, og bliver fastlagt årligt i forbindelse med vedtagelsen af budgettet. Daginstitutionernes budgetter reguleres ved årets afslutning i forhold til indskrivning af flere eller færre børn i forhold til institutionernes børnegrundnormering.

Institutionerne i Ishøj Kommune har i 2019 åbent 52 timer om ugen, mens Dagplejen har åbent 48 timer om ugen. Der er syv lukkedage i Ishøj Kommunes dagtilbud i 2019. Der holdes lukket onsdag før påske, fredag efter Kristi Himmelfartsdag, Grundlovsdag, Juleaftensdag, Nytårsaftensdag. Herudover er der to lukkedage placeret mellem jul og nytår. En institution i kommunen holder åbent for de børn, som har behov for pasning på lukkedagene.

7.2. Frokost til alle vuggestue- og børnehavebørn

Fra 2014 har Ishøj Byråd besluttet, at alle børn i kommunens dagtilbud skal have et sundt frokostmåltid. I forbindelse med indførelse af frokostordningen har byrådet besluttet, at medborgerpolitikens principper om at ”mangfoldighed er Ishøjs styrke” skal respekteres, også i kostvalget i dagtilbuddene. Det betyder, at der skal serveres en varieret kost i kommunens dagtilbud, og at der ikke af religiøse grunde på forhånd vælges nogle kosttyper fra. Dagtilbuddene skal tilgodesee, at børnene får en sund, delvis økologisk og varieret kost. Det er vigtigt

at lære børnene om mangfoldigheden, herunder at børn spiser forskellige typer af mad. Kommunen ønsker at tilbyde alle former for mad, herunder svinekød. Det er endvidere besluttet, at den nedre grænse for den økologiske andel af kosten skal være 50 %.

7.3. Fripladser

Økonomiske fripladser

Af Dagtilbudslovens § 43 fremgår det, at Byrådet skal give økonomisk fripladstilskud under hensyn til forældrenes økonomiske forhold. Fripladstilskuddet beregnes på grundlag af indkomstgrænser fastsat af staten.

Tabel 6 på næste side viser andelen af pladser, hvor der er bevilget hel eller delvis friplads pr. 1. kvartal i årene 2017 til 2019 fordelt på de enkelte dagtilbud.

Tabel 6. Økonomiske fripladser

Dagtilbud	Andel af pladser, hvor der gives hel eller delvis økonomisk friplads opgjort i %		
	1. kvartal 2017	1. kvartal 2018	1. kvartal 2019
Børnehuset Elverhøj	15 %	19 %	15 %
Børnehuset Bøgely	34 %	34 %	33 %
Børnehuset Ørnebo	52 %	54 %	52 %
Tvillingehuset	32 %	39 %	44 %
Børnehuset Troldebo	65 %	65 %	59 %
Femkanten	58 %	52 %	53 %
Piletræet	54 %	56 %	55 %
Firkløveren	46 %	50 %	49 %
Trækronerne	32 %	31 %	29 %
Regnbuen	40 %	40 %	37 %
Dagplejen	48 %	42 %	40 %
Kommunen	42 %	45 %	44 %

Det ses af tabel 6, at andelen af hele eller delvise fripladser er steget fra år 2017 til 2018 og faldet igen i år 2019. Det ses også, at der er en relativ stor forskel på andelen af hele og delvise fripladser på tværs af de enkelte dagtilbud. Således ligger Troldebo i top med 59 % fripladstilskud, mens Børnehuset Elverhøj ligger i bund med 15 %.

I perioden fra 1. kvartal 2017 til 1. kvartal 2019 er udgifterne til økonomiske fripladser faldet, hvilket fremgår af tabel 7 nedenfor.

Tabel 7. Udgifter til økonomiske fripladser

Udgiften til hele og delvise økonomiske fripladser		
1. kvartal 2017	1. kvartal 2018	1. kvartal 2019
892.225	798.822	686.034

Det kan virke modstridende, at andelen af børn med økonomisk friplads er steget fra 2017 til 2018, mens udgiften er faldet. Da en hel friplads koster mere end en delvis friplads, kan det forklares i det forhold, at andelen af hele fripladser er faldet, mens andelen af delvise fripladser er steget i perioden. Tabel 8 viser, hvorledes andelen af hhv. hele og delvise fripladser har ændret sig over de tre år.

Tabel 8. Ændringer i andelen af hhv. hele og delvise fripladser

	Forholdet mellem hele og delvise økonomiske fripladser		
	1. kvartal 2017	1. kvartal 2018	1. kvartal 2019
Hele fripladser	32 %	22 %	20 %
Delvise fripladser	68 %	78 %	80 %

Socialpædagogiske fripladser

Af Dagtilbudslovens § 43 fremgår det, at Byrådet skal give socialpædagogisk fripladstilskud, når ophold i dagtilbud må anses som særligt påkrævet af sociale eller pædagogiske grunde, og betalingsspørgsmålet vanskeliggør barnets optagelse eller forbliven i et dagtilbud.

Tallene i tabel 9 viser antallet af socialpædagogiske fripladser i perioden 2017 til 2019.

Tabel 9. Socialpædagogiske fripladser pr. 1. kvartal

	1. kvartal 2017	1. kvartal 2018	1. kvartal 2019
Hele kommunen	10	16	12

Det fremgår af tabellen, at antallet af specialpædagogiske fripladser varierer fra år til år. I år 2018 steg antallet fra 10 til 16, men i år 2019 er antallet faldet til 12.

7.4. Støtte- og ressourcepædagoger og specialgruppe i dagtilbud

Af Dagtilbudslovens § 4, stk. 2 fremgår det, at Byrådet skal sikre, at børn og unge under 18 år, der har behov for støtte i et dagtilbud for at kunne trives og udvikle sig, tilbydes en sådan støtte i tilbuddet. Med denne bestemmelse i loven tænkes der på en støtte, som går ud over den daglige støtte som børnene får i deres dagtilbud. Støtten kan ifølge loven f.eks. ydes i form af støttepædagog, rådgivning til institutionen om ét eller flere børn eller lignende.

Støtte- og ressourcepædagogområdet

I Ishøj Kommune løses opgaven af et støtte- og ressourcepædagogkorps bestående af et antal støtte- og ressourcepædagoger, som yder specialpædagogisk støtte til børn med særlige behov og forebyggende indsatser for børn og grupper af børn, som har et midlertidigt øget behov for støtte.

Støtte- og ressourcepædagogkorpset varetager dels en støttepædagogfunktion og dels en ressourcepædagogfunktion:

- 1/3 del af arbejdstiden i støtte- og ressourcepædagogkorpset anvendes som støttepædagogfunktion, hvor støttepædagogerne er tilknyttet et barn i et dagtilbud i et antal timer pr. uge. Støttepædagogarbejdet foregår i situationer og forløb, hvor barnet er sammen med andre børn.
- I 2/3 af arbejdstiden varetages en ressourcepædagogfunktion, hvor der arbejdes med forebyggende indsatser for børn og grupper af børn i udsatte positioner. Ressourcepædagogerne er fast tilknyttet et antal dagtilbud i et antal timer pr. uge. De forebyggende indsatser tilrettelægges i samarbejde med dagtilbudsledelsen og den faglige leder for støtte- og ressourcepædagogkorpset. Ressourcepædagogforløbene understøtter en anerkendende og inkluderende pædagogisk praksis, og der arbejdes ud fra en ressourceorienteret tilgang med fokus på relationer, sammenhænge og lokal kontekst.

I tabel 10 vises antallet af indstillinger til støttepædagog i perioden 2015 til 2019, og i tabel 11 vises den bevilgede støttepædagogiske bistand for 2018 og 2019.

Tabel 10. Antal indstillinger til støttepædagog

År	Antal indstillinger
2015	10
2016	11
2017	13
2018	13
2019	19

Tabel 11. Bevilget støttepædagogisk bistand

Bevilget støttepædagogisk bistand	2018	2019
Antal støttetimer pr. uge	139	128
Antal indstillinger/ansøgninger	13	19
Antal bevillinger	13	12
Antal afslag	3	9

Anm. Både i år 2018 og 2019 er der uoverensstemmelse mellem indstillinger og bevillinger/afslag. I år 2018 var der tre børn, som oprindeligt var blevet indstillet til specialgruppe men som i stedet fik tilbudt støttepædagog. Uoverensstemmelserne i år 2019 skyldes, at to børn, som var indstillet til specialgruppe, fik tilbudt støttepædagog.

Ved afslag er børnenes problemer vurderet til at kunne rummes inden for almenpædagogiske tilbud eller andre specialpædagogiske indsatser.

Specialgrupperne

I Ishøj og Vallensbæk Kommuner findes to dagtilbud med specialgrupper. I disse grupper er der børn med socio-emotionelle vanskeligheder, kombination af forskellige udviklingsforsinkelser og/eller med diagnoser som ADHD og autisme.

I tabel 12 vises en oversigt over pladser i specialgrupperne i børnehaver i Ishøj Kommune og Vallensbæk Kommune. Status pr. 11. juli 2019 er, at pladserne i specialgrupperne er fyldt op.

Tabel 12. Oversigt over pladser i specialgrupper i børnehaver i Ishøj og Vallensbæk

Specialgruppe	Normering
Specialgrupperne i Piletræet, Ishøj	12 pladser (2 grupper á 6 børn)
Specialgruppen i Birkely, Vallensbæk	6 pladser

7.5. Udsættelse af undervisningspligten

Folkeskolelovens § 34 siger, at undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år. Efter samme paragraf kan det efter forældrenes anmodning eller med deres samtykke godkendes, at et barns undervisning udsættes til et år efter undervisningspligtens indtræden, når det er begrundet i hensynet til barnets udvikling.

Hvis et barns skolestart skal udsættes, sker det på baggrund af en individuel vurdering af barnet, og udsættelsen skal i givet fald være begrundet i barnets udvikling. Det kan for eksempel være, at barnet er i et behandlingsforløb, eller af andre veldefinerede grunde ikke er klar til at modtage undervisning. Det er Center for Dagtilbud og Uddannelse, der ud fra en samlet vurdering træffer afgørelse om udsættelse af undervisningspligten. Hvis et barn får bevilget udsættelse, skal det begynde i børnehaveklasse det følgende år.

Tabel 13 nedenfor viser antallet af anmodninger om udsættelse af undervisningspligten fra skoleåret 2015/16 til skoleåret 2019/20, mens tabel 14 viser antallet af bevilgede udsættelser af undervisningspligten i samme periode.

Tabel 13. Antal anmodninger om udsættelse af undervisningspligten

Skoleår	Drenge	Piger	I alt
2015/16	11	4	15
2016/17	6	3	9
2017/18	4	1	5
2018/19	5	0	5
2019/20	9	3	12

Tabel 14. Bevilget udsættelse af undervisningspligten

Skoleår	Drenge	Piger	I alt
2015/16	6	3	9
2016/17	5	2	7
2017/18	4	1	5
2018/19	3	0	3
2019/20	9	3	12

Som det fremgår af tabellerne, er der alle årene en overrepræsentation af drenge, både i antallet af anmodede og bevilgede udsættelser af undervisningspligten.

8. Personaleforhold

Kapitel 8 viser en række elementer omkring dagtilbuddenes personaleforhold.

8.1. Sammensætning af personale

Sammensætning af det pædagogiske personale i dagtilbuddene har betydning for den pædagogiske kvalitet. Andelen af uddannede med minimum en professionsbachelorgrad som pædagog er

en af de faktorer, som har størst betydning for kvaliteten i dagtilbud¹⁴. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd (VIVE) peger i deres forskning blandt andet på, at personalets uddannelseskvalifikationer har en positiv betydning for deres interaktion med børnene, positiv indvirkning på børnenes samarbejdsevner samt på børns udholdenhed ved opgaveløsning. Dagtilbuddene i Ishøj Kommune arbejder på, at andelen af uddannede pædagoger er så høj som mulig uden at udhule normeringen samlet set. Ressourcetildelingen til institutionerne svarer til en pædagogandel på 66 %, hvilket er noget højere end den faktuelle pædagogandel på landsplan, som er på 57 % (tal fra 2018)¹⁵.

Tabel 15 viser andelen af det faste personale, der er uddannet som pædagoger i perioden 2017 til 2019.

Tabel 15. Procentvis andel uddannede pædagoger pr. 1. halvår

Andel pædagoguddannede	2017	2018	2019
Børnehuset Bøgely	63 %	67 %	63 %
Børnehuset Elverhøj	63 %	72 %	72 %
Børnehuset Troldebo	48 %	60 %	44 %
Børnehuset Ørnebo	61 %	64 %	57 %
Femkanten	58 %	64 %	61 %
Firkløveren	61 %	60 %	62 %
Piletræet inkl. specialgruppe	74 %	76 %	80 %
Regnbuen	66 %	66 %	66 %
Trækronerne	65 %	69 %	66 %
Tvillingehuset	62 %	64 %	68 %
Kommunen	63 %	67 %	65 %

Det fremgår af tabellen, at det kommunale gennemsnit i år 2019 næsten når op på målsætningen om en pædagogandel på 66 % og i 2018 nåede op over. I 2019 ligger fem af dagtilbuddene over målsætningen, mens fem ligger under. Andelen af uddannede pædagoger i Ishøj Kommune ligger alle tre år noget højere end landsgennemsnittet for 2018, som er på 57 %¹⁶. Den primære årsag til, at pædagogandelen nogle steder ligger under målet på de 66 %, er mangel på uddannede pædagoger særligt i hovedstadsområdet.

¹⁴ Danmarks Evalueringsinstitut (EVA): Kvalitet i dagtilbud, pointer fra forskning 2017, med henvisning til EPPSE-studie (Sylva et al. 2010)

¹⁵ BUPL: Andel uddannede pædagoger i daginstitutioner

¹⁶ BUPL: Andel uddannede pædagoger i daginstitutioner

8.2. Personalets efteruddannelse

Forskning understreger også videreuddannelse som vigtigt for at øge kvaliteten i dagtilbud. Videreuddannelse sikrer en løbende refleksion, som ifølge den kortlagte forskning medfører færre konflikter og er med til at øge læringen hos børnene¹⁷. Endvidere bidrager innovative tilgange til professionelles kvalificering til nye løsninger i dagtilbud, der styrker børns læring, og et studie viser, at efteruddannelse også har den effekt, at pædagogerne inddrager børnenes perspektiver på møder og i planlægning af aktiviteter.¹⁸ Derfor har vi i Ishøj Kommune et fokus på efteruddannelse og kursusvirksomhed, der understøtter personalets kompetenceudvikling løbende. Bl.a. har vi en del pædagoger der er uddannet i ICDP, der er en relations- og ressourceorienteret pædagogik, der har fokus på at udvikle den kultur og det miljø, som børn og voksne indgår i sammen.

Tabel 16 viser antallet af medarbejdere, der har afsluttet eller er i gang med en pædagogisk diplomuddannelse (PD) eller dele heraf i henholdsvis 2015, 2017 og 2019.

Tabel 16. Antal personer der har afsluttet eller er i gang med en pædagogisk diplomuddannelse (PD) pr. 1.4.2015, pr. 1.7.2017 og pr. 1.7.2019

Dagtilbud	Har afsluttet/er i gang med et eller flere moduler på PD			Har afsluttet/er i gang med en hel PD		
	2015	2017	2019	2015	2017	2019
Børnehuset Elverhøj	3	3	4	1	1	2
Børnehuset Bøgely	1	1	3	0	0	1
Børnehuset Ørnebo	5	3	0	0	0	0
Tvillingehuset	1	1	2	0	0	0
Børnehuset Troldebo	2	3	5	0	0	0
Femkanten	0	0	2	0	0	0
Piletræet	2	1	0	1	1	0
Firkløveren	2	1	0	0	0	0
Trækronerne	4	5	3	0	0	0
Regnbuen	1	1	0	0	0	0
Dagplejen	0	0	0	0	0	0
Kommunen	21	19	19	2	2	3

Af tabellen fremgår det, at i alt 19 pædagoger pr. 1.juli 2019 har afsluttet eller er i gang med et eller flere moduler på den pædagogiske diplomuddannelse (PD), mens tre pædagoger har afsluttet eller er i gang med en hel pædagogisk diplomuddannelse. Det fremgår også, at antallet af pædagoger, der har afsluttet/været i gang med et eller flere moduler eller en hel PD ligger nogenlunde stabil over de tre år.

¹⁷ Kvalitet i Dagtilbud – pointer fra forskning, Danmarks Evalueringsinstitut 2017 – med henvisning til Christoffersen et al. (2014) og Dalli et al. (2011)

¹⁸ Kvalitet i Dagtilbud – pointer fra forskning, Danmarks Evalueringsinstitut 2017 – med henvisning til Det europæiske studie CARE.

Antallet af ledere eller afdelingsledere i kommunens dagtilbud, som har en diplomuddannelse i ledelse (DIL) eller er ved at tage en diplomuddannelse i ledelse er 14.

De pædagogiske diplomuddannelser og diplomuddannelsen i ledelse er kompetencegivende uddannelser.¹⁹ Udover de kompetencegivende uddannelser gennemføres løbende en række kompetenceudviklingsforløb i kommunens dagtilbud.

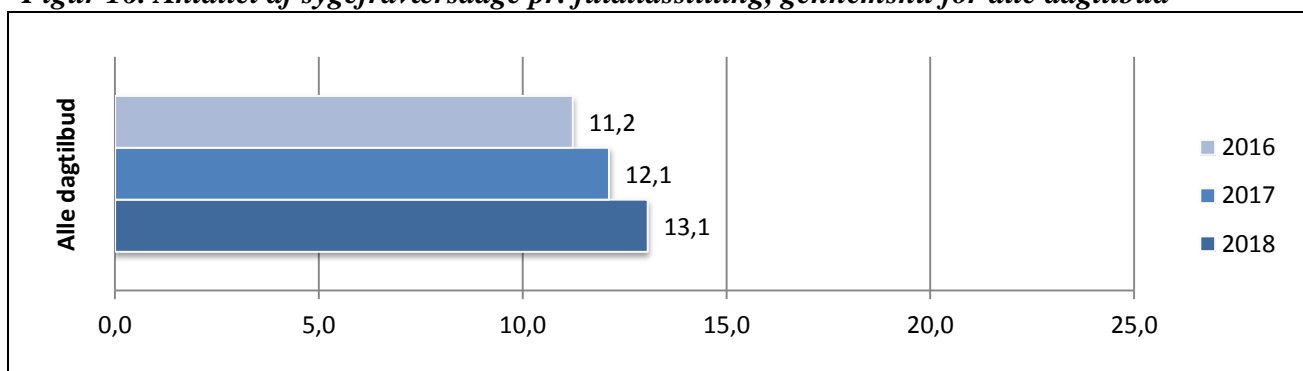
I foråret 2019 har alle ledere, faglige pædagogiske ledere og afdelingsledere været på tre læringsdage for ledere skræddersyet til en Ishøj-kontekst, hvor de har fået indført elementerne i den nye styrkede læreplan. I forlængelse af det bliver der i efteråret 2019 sendt 24 faglige fyrtårne af sted (2-3 fra hvert dagtilbud) til at tage diplommodul i forhold til elementerne i den nye styrkede læreplan.

8.3. Sygefravær blandt det pædagogiske personale

Forskning peger på, at der er forskel på effekten af indsatsen i dagtilbud med hhv. højere og lavere grader af personalestabilitet²⁰. Forskning peger endvidere på, at børns sociale interaktion med pædagoger er en afgørende indikator på kvalitet i dagtilbud. Det angår både mængden og kvaliteten af kontakt mellem det enkelte barn og pædagogerne. Interaktioner af høj kvalitet mellem pædagog og barn har positive virkninger på børns sociale og faglige kompetencer – også når de kommer i skole. Derfor er hyppigheden af kontakt mellem pædagog og barn af stor betydning.²¹ Selvom forskningen ikke beskæftiger sig direkte med sygefravær, vil et lavere sygefravær med stor sandsynlighed sikre større stabilitet i interaktionen mellem pædagog og barn.

Figur 16 viser antallet af sygefraværsdage for dagtilbudspersonalet i Ishøj Kommune i 2016, 2017 og 2018.

Figur 16. Antallet af sygefraværsdage pr. fuldtidsstilling, gennemsnit for alle dagtilbud

¹⁹ At en uddannelse er kompetencegivende betyder, at den er godkendt af et ministerium og er reguleret af love og bekendtgørelser. Der er adgangskrav i forbindelse med optagelse og man har ret til at afslutte enkeltfag eller uddannelsen med en bedømmelse.

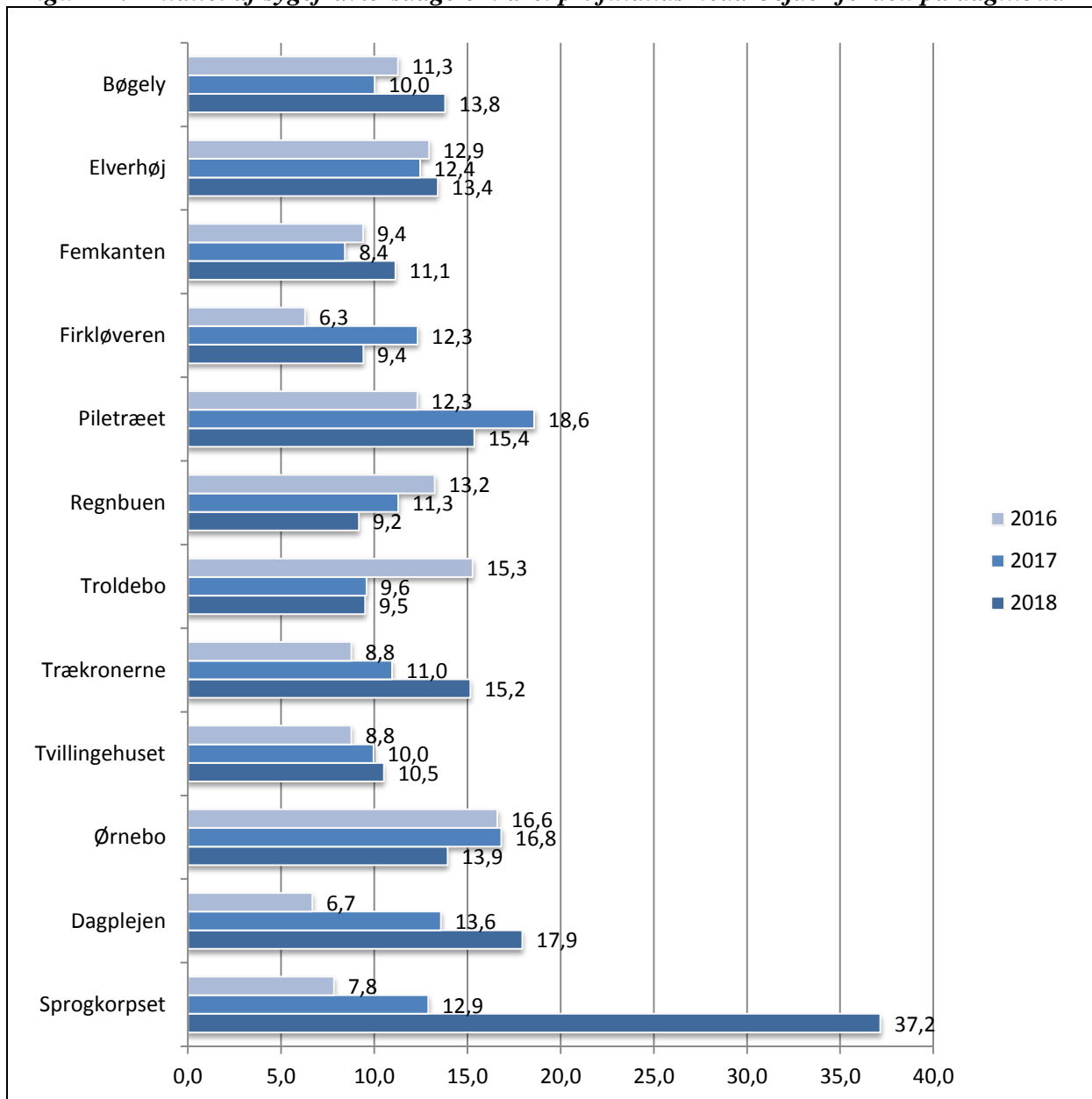
²⁰ Jensen, B. et al. (2013). VIDA-forskningsrapport 4. Vidensbaseret indsats over for udsatte børn i dagtilbud – Modelprogram. Forandring og effekt. VIDA-forskningsserien 2013:07.

²¹ Kilde: Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, Virkningsfulde tiltag i dagtilbud. Et systematisk review af reviews, 2013

Som det fremgår af figur 16, er sygefraværet steget med 0,9 til 1,0 sygefraværsdage pr. fuldtidsstilling hvert år fra 2016 til 2018. I 2018 havde en fuldtidsmedarbejder i gennemsnit 13,1 sygefraværsdage.

Figur 17 viser udviklingen i det gennemsnitlige antal sygefraværsdage pr. fuldtidsmedarbejder i perioden 2016 til 2018 i de enkelte dagtilbud.

Figur 17. Antallet af sygefraværsdage om året pr. fuldtidsmedarbejder fordelt på dagtilbud

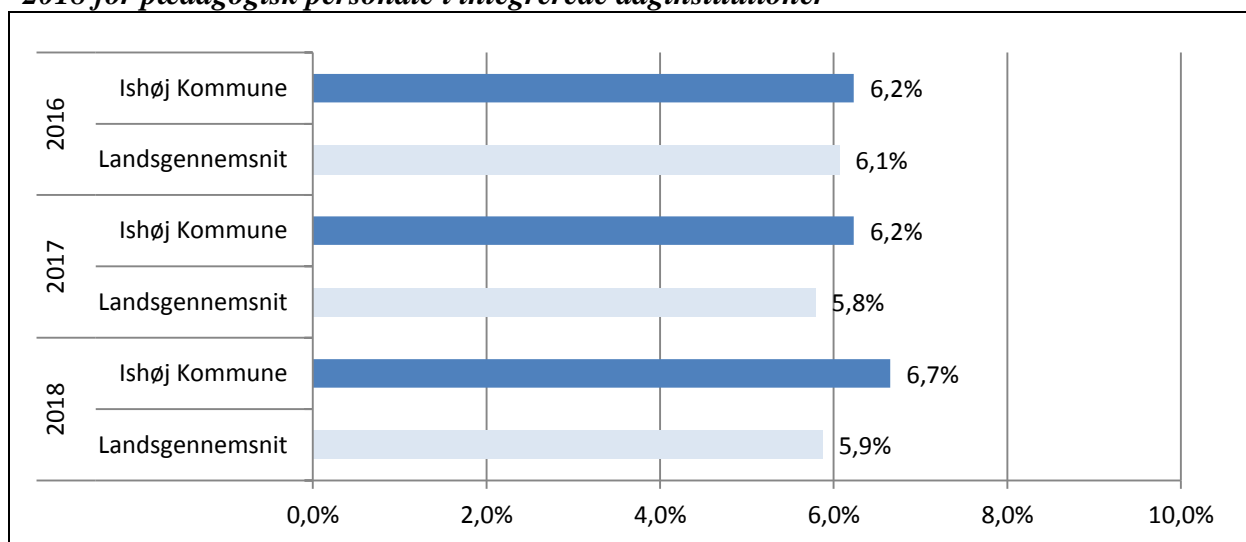

Figuren viser en tendens til, at sygefraværet fra 2016 til 2018 er steget for de fleste af dagtilbuddene. For nogle af dagtilbuddene er der dog samtidig tale om et fald i forhold til år 2017. I ni af dagtilbuddene er sygefraværet steget fra år 2016 til 2018, mens det er faldet i tre dagtilbud. Den mest markante stigning ses i sprogkorpset, mens der i Elverhøj er tale om en meget lille stigning. Det er samtidig i Sprogkorpset, der i 2018 var mest sygefravær pr. fuld-

tidsmedarbejder (37,2 årlige sygefraværsdage), mens Regnbuen er det dagtilbud, der havde færrest årlige sygefraværsdage pr. fuldtidsmedarbejder (9,2 dage). Da sygefraværet i sprogkorpset var ualmindeligt højt i 2018, er det nærliggende at undersøge, hvor meget det har påvirket kommunegennemsnittet. Her viser det sig, at det gennemsnitlige sygefravær i kommunen ville have været 12,4 i 2018, hvis ikke sprogkorpset talte med – altså kun 0,3 højere end året før (jf. figur 16). Sprogkorpset er som følge af budgetvedtagelsen for budget 2019 nedlagt pr. 1. januar 2019. Sprogpædagogerne er med nedlæggelsen flyttet over til dagtilbuddene.

Figur 18 nedenfor illustrerer det gennemsnitlige sygefravær opgjort i procent i Ishøj Kommune sammenlignet med landsgennemsnittet i år 2016 til 2018 for pædagogisk personale i dagtilbud og dagplejen.

Figur 18. Gennemsnitligt sygefravær i procent i Ishøj Kommune og på landsplan år 2016-2018 for pædagogisk personale i integrerede daginstitutioner

Som det fremgår af figur 18, har der alle årene været lidt mere sygefravær i Ishøj Kommune end på landsplan, om end forskellen ikke er så stor – særligt ikke i år 2016. Sygefraværet er faldet let på landsplan, mens det er steget lidt fra 2017 til 2018 i Ishøj.

Kvalitetsrapporten vil frem mod år 2021, hvor den udkommer igen, blive udviklet med henblik på at integrere dagtilbuddenes arbejde med den pædagogiske læreplan, dagtilbudsstrategien og de 16 kvalitetsparametre.